ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5477 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 31/13 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1904 ՇԱԲԱԹ 26 ՁԻԼԳԱՏԷ 1321 ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5477

درعليه غلطه ده « آرەولك » غزته سى اداره خانه سى

Նամակ կամ ոք եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK",
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ՚ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով։
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի։

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատան։

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՋ ՈՒ ՁԱԽ

ԳԱԼՖԱՅԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑ

Հակիրճ համառօտութիւն մը՝ զոր Գալֆաեան որբանոցի Խնամակալութիւնը հրատարակութեան յանձնեց այս օրերս, կրնայ լաւագոյն պատկերը ներկայացնել այն բարւոք մատակարարութեան որով օժտուած է հիմայ Խասգիւղի այդ բարենպատակ հաստատութիւնը։

Կը յիշուի անշուշտ թէ Գալֆաեան որբանոցը շատ փայլուն եւ համակրելի վիճակ մը չունէր հանգուցեալ Երանուհի մայրապետի թէ՛ ողջութեան եւ թէ՛ մանաւանդ վերջին հիւանդութեան օրերուն։ Ո՛չ թէ միայն հաստատութիւնը տեղւոյն պարտքերու տակ ինկած էր, այլ նաեւ իր վարկը, Սրբուհի մայրապետի օրով ունեցած իր բարձր վարկը, բացարձակապէս չքացած էր հաստատութեան համար։

Մէկ կողմ թողլով Երանուհի մայրապետ անձին վերագրուած խօսքերը, կ՚ըսէին մանաւանդ թէ մայրապետն ու իր մէկ գործակիցը շահագործութեան վայր մը դարձուցած էին որբանոցը, թէ յանուն որբերուն հաւաքուած գումարներուն ստուարագոյն մասը հաստատութեան համար չէր գործածուեր, թէ նոյն իսկ սա կամ նա որբուհին՝ հանրային բարոյականի հակառակ ճամբաներու մէջ կը մոլորէին։

Այս աստիճան ծանր ամբաստանութեանց դուռ բացող հաստատութիւն մը ի հարկէ ո՛չ մէկ յոյս կրնար գտնել հասարակութեան վրայ։ Բարենպատակ հաստատութիւն մը գլխաւորաբար ժողովուրդին նուիրատուութեամբը կրնայ ապրիլ, բայց ժողովուրդը, նպաստելէ առաջ լաւ վարկ մը եւ մաքուր համբաւ մը կը պահանջէ այդ հաստատութիւններէն, եւ ընդհանրապէս քսակը գոց կը պահէ՝ երբ այդ վարկն ու համբաւը ոչ-յանձնարարելի կերպով մը կը ներկայանան։

Այսպէս եղաւ նաեւ Գալֆաեան որբանոցին համար։ Երանուհի մայրապետը ի զուր դիմում դիմումի վրայ ըրաւ. գրեթէ ոչ ոք պատասխանեց իրեն, ոչ ոք ուզեց իր խօսքերուն հաւատալ։ Ճարահատ՝ պարտաւորուեցաւ Ս. Պատրիարք Հօր դիմել եւ Վարչութեան օգնութիւնը խնդրել բարոյապէս կործանած եւ նիւթապէս ալ կործանելու վրայ եղող այդ հաստատութեան համար։ Ս. Պատրիարքն ալ, ինչպէս յայտնի է, Պատրիարքարանի երկու յարգելի դիւանապետներուն՝ Թէլեան Բարթող եւ Խաչատուրեան Կարապետ էֆէնտիներու յանձնեց Որբանոցին բաղդը, գործելու կատարեալ ազատութիւն տալով անոնց։

Այս միջամտութիւնը թերեւս աղետաբեր եղաւ Երանուհի մայրապետին համար, քանի որ Թէլեան եւ Խաչատուրեան էֆէնտիները ամէն բանէ առաջ զինքը չէզոքացնելու աշխատեցան, եւ անկէ վերջ միայն ձեռք առին որբանոցին բարեկարգութեան գործը։ Երանուհի մայրապետ շատ չդիմացաւ. կաթուած մը զինքը գերեզման իջեցուց գրեթէ մէկ երկու շաբաթուան կարճատեւ շրջանի մը մէջ։

Բայց անդին՝ հաստատութիւնը փրկուեցաւ։ Մէկ կողմէ՝ Երանուհի մայրապետի յաջորդ կարգուեցաւ Բրիտանիէ մայրապետ պէս անձնուէր եւ իսկական կոչումով մը մայրապետութիւն ուխտած կին մը, եւ միւս կողմէ ալ, Պատրիարքական կարգադրութեամբ, յատուկ խնամակալութիւն մը կազմուեցաւ որբանոցին ամէն կարգի պէտքերուն հասնելու համար, իրեն օգնական եւ խորհրդակից ունենալով Պատրիարքարանի երկու դիւանապետ էֆէնտիները։

Նոր շրջան մը կը բացուէր որբանոցին համար։ Նուիրատուութեան հրաւէր մը ի նպաստ հաստատութեան, լաւ արձագանգ գտաւ, որբանոցին ելեւմուտքը փրկուեցաւ, եւ հասարակութիւնը դարձեալ սկըսաւ համակրիլ անոր։

Արդիւնքը մէջտեղն է։ Կը բաւէ միայն աչք մը նետել այն համառօտութեան վրայ՝ զոր խնամակալութիւնը հրատարակութեան յանձնեց այս օրերս։ Որբանոցին նախորդ պարտքը՝ որուն համար՝ պարտատէրներու հետ կատարուելիք բանակցութեանց հոգը փաստաբան Պառաւեան էֆէնտի ստանձնած էր, բոլորովին վերցած է մէջտեղէն եւ հաստատութիւնը այսօր ոչ մէկ պարտք ունի։ Միւս կողմէ՝ սկսած են նուէրներ տալ՝ որբանոցին ամբողջական նորոգութեան եւ ընդարձակման համար։ Ուրիշ արդիւնք մըն ալ սա է որ մինչդեռ Երանուհի մայրապետի օրով ոչ ոք կ՚ուզէր իր որբը որբանոց ղրկել, ընդհակառակը, Բրիտանիէ մայրապետի եւ խնամակալութեան գործի սկսած օրէն մինչեւ այսօր 18 նոր որբուհիներ մտեր են հաստատութիւնը, եւ երկու հատ ալ հարսնութեան ղրկուեր են։

Ասոնք եւ ասոնց հետ ալ ուրիշ արդիւնքներ յստակօրէն արձանագրուած են խնամակալութեան տեղեկագրին մէջ՝ որ մանաւանդ երախտագիտութեամբ կը յիշատակէ Վեհ. Սուլթանին առատաձեռն նըւէրները։ Կը յիշատակէ նաեւ հանրութեան կողմէ եղած աջակցութիւնը, տրուած նըւէրները, ինչպէս նաեւ այն անձնուէր հոգածութիւնը՝ զոր հաստատութեան համար ցոյց տուին ու կու տան Թէլեան եւ Խաչատուրեան էֆէնտիները։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

ՏԱՐՈՒԿԸ

Առհասարակ Եըլ կամ Հալէպ չիպանը անունով ծանօթ այս հիւանդութիւնը, որուն Խարբերդցիները sarouk կամ sarounak անունը կուտան, գրեթէ Փոքր Ասիոյ շատ մը կողմերը, Խարբերդի, Տիարպէքիրի, Պաղտատի, Հալէպի, ինչպէս նաեւ Պիսքրայի, Եգիպտոսի, Սպահանի, Կրէտէի եւ ուրիշ տաք երկիրներու մէջ տարածուն հանգամանք մը առած է։

Ընդհանուր առմամբ, մեր ժողովուրդը, քիչ թէ շատ որոշ գաղափար մը, մեկին տեղեկութիւն չունի դեռ, այնքան տարածուն այս ախտին վրայ եւ կ՚արժէ որ Հալէպցի մէկ բարեկամիս առաջարկին վրայ, անդրադառնամ այս հիւանդութեան վրայ, առանց սակայն գիտական կնճռոտ եւ խրթին մանրամասնութիւններու մէջ մտնելու, որոնք ընթերցողներուն մէկ մեծ մասին ձանձրոյթ կ՚առթեն միայն։

Ինչ է տարուկը։ Տարուկը տեսակ մը պալար է, որ գրեթէ միշտ մարդուս մորթին վրայ առաջ կուգայ եւ որ բուժուելէն յետոյ սպի մը կը ձգէ անպատճառ։

Այս պալարին ծնունդ տուող միա՛կ պատճառը մանրէ մըն է, փոքր անասնիկ մը, որ ջուրերու մէջ, մանաւանդ աղտոտ եւ ալքալի պարունակող ջուրերու մէջ շատ քանակութեամբ կը գտնուի. ասկէ զատ՝ տեսակ տեսակ չոր պտուղներու, օրինակի համար արմաւին, ալոճին, ինչպէս նաեւ ցորենին մէջ ալ կրնայ գտնուիլ։

Անոնք որ այդ մանրէն պարունակող ջուրերէն կամ պտուղներէն կը գործածեն շարունակ, անշուշտ անոնք ենթակայ պիտի ըլլան այն ախտին՝ որուն ծնունդը միմիայն սոյն մանրէին վերապահուած է։

Ինչո՞ւ Հալէպցիները ընդհանրապէս այդ ախտին ենթակայ կ՚ըլլան։ Պատճառը շատ պարզ է։ Ինչպէս գիտէք, Հալէպի մօտերէն Գոյիք անունով գետ մը կը հոսի. տեղացիները իրենց խմելու, լուացուելու բոլոր պէտքերուն համար նոյն գետին ջուրէն կը գործածեն։ Այդ ջուրն ալ ալքալի պարունակելով հանդերձ՝ քիչ մը աղտոտ ըլլալուն՝ սոյն մանրէին աճելուն եւ բազմանալուն ամէնէն յարմար մէկ վայրն է։ Անգամ մը որ այդ մանրէն դէպի ստամոքս երթայ, ա՛լ իրեն համար դժուարութիւն մը միացած չըլլար։ Մէկ երկու շաբաթ ստամոքսին մէջ հանգիստ առնելէն յետոյ՝ հոն գտնուած երակներու եւ շնչերակներու միջոցաւ մարմնոյն չորս կողմը պըտտելէ կ՚ելլէ եւ ո՛ւր որ իրեն յարմարի՝ հոն բոյն մը շինել կը սկսի, բոյն մը որուն ամբողջ շինութիւնը տարիի մը չափ կը տեւէ գրեթէ։

Ահա այդ բոյնը մարմնոյն ո եւ է կողմը տեսնուած պալարն է, որուն՝ մեր ժողովուրդը տարուկ անունը կուտայ։

Խարբերդի, Տիարպէքիրի մէջ ալ սոյն մանրէն ուղղակի ջուրերու միջոցաւ մարդուս փոխանցուելուն, դարձեալ նոյն պալարին ծննդեան պատճառ կ՚ըլլայ։ Բայց Պիսքրայի մէջ ջուրերու միջոցաւ չի փոխանցուիր. հոնտեղի ջուրերը ալքալի չպարունակելուն, մանրէն չի կրնար ուզածին պէս աճիլ, բազմանալ. անոր համար արմաւներու վրայ կը խուժեն, անոնց մէջ հաւաքոյթներ կը կազմեն եւ անոնք որ նոյն արմաւներէն ախորժակով կ՚ուտեն, անշուշտ անոնց վրայ տարուկը կը տեսնուի։

Բոլոր այս կէտերը փորձերով հաստատուած են։ Այն Հալէպցիները որոնք Գոյիքի ջուրէն չեն գործածած՝ անոնց վրայ բնաւ սոյն պալարը չէ տեսնուած։

Օտար երկիրներէ, տարբեր քաղաքներէ հոն գացող պաշտօնեաներէն անոնք որ ուրիշ տեղերէ բերել ջուրեր գործածած են, անոնց ամենուն ալ վրայ սոյն պալարը առաջ չէ եկած։

Պիսքրա գացող հիւպատոսներ, գործակալներ եւ ուրիշ պաշտօնեաներ, որոնք իրենց նուէր ղրկուած արմաւներէն կերած են, անոնց վրայ պալար առաջ եկած է, մինչդեռ արմաւներէն չկերողները սոյն հիւանդութենէն զերծ մնացած են։

Բոլոր այս պարագաներէն կը հասկցուի թէ տարուկին միակ պատճառը մանրէ մըն է։

Ի՞նչ տեսակ մանրէ մըն է արդեօք։

Ֆրանսայի կարող մանրէագէտներէն շատերը թէեւ սթաֆիլօգօգ[1] մըն է ըսած են, սակայն կայս. բժշկ. վարժարաններու մորթի հիւանդութեանց մասնագէտ բժիշկ Ճէլալ Մուխթար պէյ, յարգելի ուսուցիչս, անոր սթրէփթօգօգ[2] ըլլալը պացուցած է փորձերով։

Այս ախտը փոխանցիկ է. փոքրիկներու վրայ կը տեսնուի եւ ընդհանրապէս այտերուն վրայ առաջ կուգայ։ Վարդի ձեւ ունենալուն՝ Արաբացիները վէրդ անուանած են զայն։

Սոյն պալարը եթէ աղջկան մը երկու այտերուն վրայ եղած ըլլայ՝ շատ յարգի կը սեպեն զայն։ Եթէ հատ մը ըլլայ, գէշ բնաւորութեան տէր, հեշտասէր, անառակ ըլլալը կը ցուցնէ։

Տեղացիներուն գրեթէ մեծամասնութեան դէմքին վրայ առաջ կուգայ, բայց գործով հոն գացող օտարներուն, կամ պաշտօնեաներուն իրանին, ոտքերուն եւ ուրիշ մասերուն վրայ ծնունդ կ՚առնէ, եթէ սակայն նոյն քաղաքի ջուրերէն կամ արմաւներէն գործածած է։

Այս պալարը մէկ տարիի չափ տեւողութիւն մը ունի եւ ճիշդ այս պատճառաւ Եւրոպացիները bouton d'un an= Տարուկ անունը տուած են։

Հոն ուր պալարը առաջ պիտի գայ, նախ պզտիկ ցցուածք մը կը տեսնուի. քերուելու եւայլն բնաւ չկայ։ Երեք չորս ամիսէն լուբիայի չափ խոշորութիւն մը կ՚ունենայ. ահա այս շրջանին «կարծրացման շրջան» անունը տուած են։ Չորրորդ ամսի վերջերը կամաց կամաց վրան գտնուած կեղեւները թափել կը սկսին եւ վէրք մը կը գոյանայ, որուն մէջէն աղտոտ ճերմակ հեղուկ մը հոսել կը սկսի. ահա այս շրջանին ալ «կեղուարման շրջան» կ՚ըսեն։ Ձգած սպին ճիշդ ծաղկախտի պատուաստութեան առաջ եկող սպիին կը նմանի։

Երկու խօսք ալ դարմանումին նկատմամբ ընելէն յետոյ վերջ տանք սոյն յօդուածին։

Գիտունները՝ ճիշդ տարի մը տեւելուն համար՝ անոր դարմանումին հոգ չեն տանիր։

Եթէ մաքուր ջուրերով լուացուի, հականեխական լուծոյթներով միշտ դարմանուի, պահելով ըլլալու է որ փոխանակ մէկ տարիի, 6–7 ամիս հազիւ պիտի տեւէ։

Ասիտ ֆէնիքի 3% լուծոյթը եւ կամ ուրիշ ո եւ է լուծոյթ մը շատ օգտակար կրնայ ըլլալ այս առթիւ։ Տաք երկաթով այրելու կերպ մըն ալ կայ, սակայն ասիկայ քիչ մը վտանգաւոր է։

ՆԱԼԼԱ

---

(1) Սթաֆիլօգօգ կը նշանակէ ողկոյզի ձեւ ունեցող մանրէ։

(2) Տե՛ս bulletin de la société de dermatelogie du 11 fevr, 1897, microb du bouton d'Alep, par Dr Mouhtar bey.

ՕՍՄ. ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Դ.

Ամենէն առաջ ըսինք թէ Խալիտ Զիյա պէյ բանաստեղծ մ՚ն է բառին ընդարձակ նշանակութեամբ։ Չափուած տողերու տակ իւր ստորագրութեան չհանդիպիլը, կասկածիլ չի տար մեզ սոյն ճըշմարտութեան։ Իր առաջին երկերն իսկ այդ դրոշմը կը ցոլացնեն ամէն էջի մէջ։ Հոգ չէ թէ ամենն ալ «Արձակ բանաստեղծութիւններ» ու «Գերեզմանէն ձայներ» անունը չկրեն։ Իր այլ եւ այլ նիւթերու վրայ գրած գրքոյկներուն եւ մեծ ու պզտիկ շատ մը վէպերուն մէջ, նոյն զգայնութեան կը հանդիպինք, գեղազանց բանաստեղծութիւններ։ Ամբողջ նիւթը կարծես վերնագրերու մէջ խտացուած է. մէյ մէկ էջնոց գրուածները ու հինգ վեց հարիւր էջնոց գրուածները, հոգեկան թռիչներու, երեւակայութեան ճախրանքի, իմաստասիրող բանաստեղծութեան հորդում ու պատկերալից նկարագրականներ ու ընդարձակ հորիզոններ են։ Մարդ զանոնք բարձրաձայն կարդացած միջոցին նուագ մը լսել կը կարծէ՝ զգացմանց թելերով լարուած՝ որոնց վրայ պարիկի մը նուրբ մատները, սուր ու խղճուած, հնչող ու սաստող, տխուր ու քրքջալի մեղեդիներ եւ ոստոստուն եղանակներ կ՚արձեն։

Իր մեծ ու պզտիկ վէպերը, բոլորն ալ տեղական բարքէ քաղուած, հոգեբանական մէյմէկ հատորներ են, կարծես անձերն ու իրերն այնչափ լաւ ու երկարօրէն բացատրուած են։ Երբ այս ճիւղը ընդհանրապէս տաղտկալի կը գտնէ մարդ շատ մը հեղինակներու քով եւ քանի մը տող կարդալէ յետոյ կ՚անցնի աւելի հետաքրքրականներուն, հոս կարծես տարօրինակ հրապոյր մը կը զգայ, կարդալու ու նորէն կարդալու համար զանոնք։

Իր հոգեբանութիւնը ձանձրացուցիչ չէ, ընդհակառակը. ահա արժանիք մը, որու կարծեմ շատ քիչ հանդիպիլ կարելի է նոյն իսկ եւրոպացի լաւագոյն հեղինակներուն մէջ եւ գուցէ աս է մեծագոյն պատճառն ալ, Խալիտ Զիյա պէյի արժանի գնահատման։ Զինքը Բոլ Պուրժէի նըմանցուցած են եւ իրաւամբ. իր շըրջանակին մէջ գուցէ աւելին իսկ է։

Իր գրուածները ոչ այնչափ վրան բաց բաներ են, զոր աղջը ձեռքը տալէ ըզգուշանայինք եւ ո՛չ ալ ձանձրանալի ըլլալու աստիճան վրան գոց։ Ընտանեկան կեանքերն են զորս ամէն դրուագներով, լաւ ու յոռի բոլոր կէտերովը, վեր հանել կ՚աշխատի կատարեալ յաջողութեամբ մը եւ այնչափ իրականի մօտ որ շատեր իրենց կեանքը կը տեսնեն հոն եւ առաջ եկած թիւրիմացութիւններն ալ կ՚ազդեն երբեմն վէպին վերջաւորութեան վրայ, որ սակայն չի դադրիր կրկին վիպական-բարոյական ընդունուած՝ աւելի լաւ պիտի ըլլար ըսել՝ պահանջուածը ըլլալէ։

Ըսինք վերը թէ շատ լաւ ֆրանսերէն ալ գիտէ. այս մասին ալ ուրիշ ֆրանսագէտներէ ունեցած տարբերութիւնը սա է որ իբր կատարելապէս մշակուած միտք մը եւ իր լեզուին ալ նոյնչափ տեղեակ, գերազանց թարգմանողն ալ եղած է շատ մը մանր մունր վիպակներու, հատուածներու՝ որոնց ընտրութեան արժանիքն իսկ պիտի կրնար ո եւ է գրագէտի մը վրայ լաւագոյն գաղափարներ տալ մեզի։

Կը տեսնեմ որ իր գրական ուղղութեան եւ լեզուին համար ալ շատ համառօտ ուսումնասիրութիւնս ալ արդէն բաւական տեղ բռնած է, ուստի իր «Ֆէրտի վէ Շիւրէքեասը» վէպը յաջորդ յօդուածով կը խոստանամ ծանօթացնել։

ՊԱՐԻՏ

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՆՔԵՐԸ

Ներկայ տնտեսական ու գիտական յառաջդիմութեանց ամենակարեւոր տարրերէն՝ հանքածուխն ու երկաթը, բարեբախտաբար, մեր երկրին բնական հարստութիւններուն մէջ լայն տեղ մը կը գրաւեն։ Թէեւ հանքածուխը միւս հանքային նիւթերէն աւելի առատ է, սակայն Էրէյլիի հանքը միայն կը շահագործուի Արքունի Նաւատորմին հաշւոյն, եւ որուն տարեկան արտադրութեան քանակը կէս միլիոն թոնոյի կը հասնի։ Նշանաւոր երկրաբաններու ըսածին նայելով, երկրիս խորերը գտնուած զանգուած եւ երակ վիճակի մէջ եղող երկաթը առանց նկատի առնելու՝ երկրիս կեղեւին 2/100 մասը երկաթային նիւթերէ կազմուած է։

Երկաթը, պէտքին համեմատ, ձուլածոյ, ծեծուած եւ պողպատ վիճակի մէջ մեծ սպառում ունի։ Թուրքիոյ երկաթի հանքերը թէեւ Անգլիոյ, Գերմանիոյ եւ Ֆրանսայի ունեցածին չափ չեն, սակայն, եթէ ներկայ գտնուածէն օգտուիլ ուզենք՝ առանց օտար երկրէ երկաթ ներածելու՝ կրնանք մեր պէտքերը հոգալ։

Այսօր, շահագործուած միակ երկաթի հանքը, Խարբերդի կուսակալութեան մէջ, Սամաքօվի հանքն է։ Հոս հին դրութեամբ ձուլարան մըն ալ կայ։

Պղինձը երկաթէն աւելի առաջ ծանօթ էր, որ անագի հետ խառնելով (թունճ) կը գործածէին եղեր։ Այժմ Արղնիի պղնձահանքը՝ անգլիական պղնձին չափ յարգ ունի. ասկէ առաջ՝ Գասթէմունիի պղնձահանքը կը շահագործուէր, թէեւ ուրիշ շատ մը հանքեր ալ կան։ Սակայն Վոսփորի ծովեզրը գտնուող Սաբրեարի պղինձին պէս մեծ կարեւորութիւն չունին։

Թուրքիոյ հիւսիսային արեւելեան կողմերը, մանաւանդ Տրապիզոնի եւ Կարնոյ կուսակալութեանց մէջ արծաթախառն կապարի մեծ հանքեր կան, բայց ամէնէն շահաւորը՝ Բէյպանի հանքն է։

Արծաթի հանքերէն՝ Գոնիայի կուսակալութեան Պուլկար տաղը, Պէրէքէթլի մատէնը, Կիւմիւշխանէի եւ Բէյպան մատէնի, եւ Ամասիա Հաճիքէօյ մատէնի կոչուածները բոլորն ալ հարուստ են եւ կը շահագործուին։

Իզմիրի կուսակալութեան Սոմա գաւառակին, եւ Գարասի Պալիա մատէնին կապարները $^{2}/_{1000}$ արծաթ կը պարունակեն։

Դժբաղդաբար ցարդ Թուրքիոյ որ եւ է մէկ կողմը ոսկիի, [illegible] եւ սնդիկի հանքերու հանդիպում եղած չէ։

Թուրքիոյ հողը, ընդհանուր առմամբ, նոր ժայռերէ կազմուած ըլլալով՝ նախնական ժայռերու մէջ գտնուած քրոմիթի, նիքէլի եւ անագի հանքերը հազուագիւտ են։

Թուրքիոյ մէջ 10էն աւելի անթիմոանի հանքեր կան, սակայն ցարդ Սագըզ եւ Միտիլլի կղզիներու հանքերէն զատ միւսները անծանօթ մնացած էին։ Ամէնէն նշանաւորներէն երեք հատ Խիւտավէնտիկեարի, երկու հատ ալ Էտիրնէի եւ Սելանիկի մէջ կը գտնուին։

Պօրասիթը միայն Գարասիի մէջ՝ ծովեզրէն (Պանտրմայէն) 12 ժամ հեռաւորութեամբ Սուլթան Չայըր ըսուած տեղը կը գտնուի։

Ամենէն առատ հանքը՝ քրոմն է. 100է աւելի հանքեր կան, բայց ծովէ հեռու եւ փոխադրութեան ծախքը սուղ ըլլալով եւ շատ չեն շահագործուիր։

Առատութեան համար շահագործըւածներն են՝ Տօմալճ, Հարմանճըգ, եւ Տաղարտը ըսուածները. Գասթէմունիի եւ Միտիլլիի մէջ եւս 2 քրոմի հանքեր կան. վերջերս ալ Սէլանիկի մէջ՝ Գարաֆէրիի եւ Բէշինարէի մօտերը գտնուած հանքերը՝ Խիւտավէնտիկեարի չափ կարեւորութիւն ստացած են։ Կան նաեւ ասֆալթի, սմարոյի, արջասպի, պօրաքսի եւ մանկանէզի հանքեր։

Քարահանքերն ալ շինութեան համար զանազան ընտիր քարեր կը պարունակեն. յիշատակութեան արժանի են Եւրոպա արտածուած Գաչու Տաղի գրանիթն ու մարմարիոնը։

Էսկիշէհիրի քար անունով ծխափողի յատուկ քար մըն ալ կայ. [illegible] հանածոները գրեթէ միայն վիէննական գործարաններու կը վաճառուին, որմէ ծխափող, թաղար եւ այլ զարդեղէններ կը շինուին։ Ասոր արտադրութենէն տարեկան 30,000 ոսկիի գումար մը կը մըտնէ մեր երկիրը։ Այս հանքէն Սպարթայի եւ Էսկիշէհիրի մօտերն ալ կայ, բայց կարեւորութենէ զուրկ է։

Հանքային ջուրը երկրիս խորերէն գալուն համար՝ կարելի է ջուրն ալ հանքային նիւթերու կարգը դասել։ Թուրքիոյ մէջ յիշատակութեան արժան թէեւ շատ մը ջուրեր կան, սակայն, շատ յարգ ու կարեւորութիւն չունին։ Պրուսայի, Չէշմէի, Միտիլլիի, Եալովայի ջերմուկներէն միայն առաջինն ու վերջինը կարեւոր են. Պրուսայի Չիթլի ջուրը 10—15 տարիէ ի վեր սկսած է իբրեւ դարմանաջուր վաճառուիլ։

Ամենէն նշանաւոր աղահանքը՝ Իզմիրի Փոճայի աղահանքն է։ Ափրիկեան Տրիպոլսոյ եւ Պենկազիի հանքերն ալ առատ աղ կը պարունակեն. օտար երկրէ աղ ներածելը արգիլուած է, որովհետեւ տեղական արտադրութիւնները ներքին պէտքը գոհացնելու չափ առատ է եւ տեսակն ալ ընտիր։

Ա. ԵՍԱՅԵԱՆ

ՍԻՐՔԻՆ ՄԷՋ. —Վերջերս Թուլուզի մէջ սիրքի ներկայացման ատեն ցաւալի արկած մը պատահեցաւ։ Դերասան մը, որ պիսիքլէթով փորձեր կը կատարէր մահուան շրջանակին (looping the loop) վրայ, տախտակամածին փրցուած ըլլալուն հետեւանքով, ինկաւ գառազեղին վանդակին մէջ, ուր առիւծ մը եւ մատակ առիւծ մը կը գտնուէին։ Այս վերջին առիւծը խոյացաւ դերասանին վրայ եւ թեւէն վիրաւորեց զայն իր մագիլներով, մինչ իր ընկերը այն է արու առիւծը հանդարտ մնաց իր տեղը։ Դերասանուհի մը օգնութեան հասաւ եւ զսպեց մատակ առիւծը։ Այս արկածը մեծ յուզում առաջ բերաւ ժողովուրդին մէջ։

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (8)

ԲԻԷՐ ՄԱԷԼ

ՍԻՐՈՅ ԱՆՏԱՌԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԱՆՁԿՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Ա.

ՔԵՐՎԵԼԼԱՅԻ ԽՐՃԻԹԸ

Կիւյոն թերեւս մտադիր էր հարցնել պառաւ խանութպանուհիին տխրութեան պատճառը, երբ այս վերջինը ինքնաբուխ սրտով, որ կը յատկանշէր իր ազնիւ բնաւորութիւնը, յիշեց իր պաշտպանեալները։ Աննիք տեսնելով որ տիկին Ռէնկօ կը խօսէր Կիւյոնի հետ, ինք ներս գնաց, ուր արդուզարդով զբաղեցաւ քիչ մը, ընդհուպ փութալու համար անողոք նոտարին մօտ։

— Դիպուածով հոս կը գտնէք զիս, կ՚ըսէր պառաւ Ռէնկօ, Բիէր Քերվէլլայի այրին ու իր հինգ զաւակները տեսնելու եկայ։

— Բիէր Քերվէլլա՞ն մի, հարցուց Հանրի։ Բարթըլմէօյի Իսլանտացին չէ՞ միթէ, որուն նաւակը չէ դարձած տակաւին։

— Նոյն ինքն։ Ազէկ մարդ մըն էր. անձկութեան մէջ ձգած է իր ընտանիքը. կրնաք ապահով ըլլալ այդ մասին։

Տիկին Ռէնկօ սկսաւ չափազանց բառերով պատմել խեղճ Քերվէլլա ընտանիքին դժբաղդութիւնը, ջանալով Հանրիի կարեկցութիւնը հրաւիրել անոր վրայ։

Երիտասարդը չհետաքրքրուած ըլլալու երեւոյթ ունէր, որովհետեւ պառաւ խանութպանուհիին շատախօսութենէն տաղտկանալէ հեռու, հաճոյքով մտիկ կ՚ընէր։ Ձիուն սանձը կապեց փողոցին վրայ նայող միակ պատուհանի փեղկին, եւ իր խօսակցին առաջնորդութեամբ, համեստ խրճիթէն ներս մտաւ։

Հանրի, քանի մը բարեացակամ բառերով, այրիին պատմել ու հաստատել տուաւ, ինչ որ շաղակրատութեամբ պարզած էր խանութպանուհին։ Յետոյ խօսքը Աննիքի ուղղելով, ըսաւ.

— Եթէ ձեր անդրանիկ տղան չուանագործ ըլլալու փափաք չունի, զայն նաւաստի ընելու հոգը կը ստանձնեմ։ Կ՚ուզէ՞ք ինծի յանձնել։ Իմ նաւուս մէջ կ՚առնեմ զայն, յառաջիկայ մեկնումիս։ Լաւ գրաւական մըն ալ կու տամ ձեզի ու ամսական երեսուն ֆրանք կը վճարեմ։ Արհեստը պիտի սորվի եւ դրամ պիտի շահի։ Ամէն տարի պիտի տեսնէք զինքը։

Աննի Քերվէլլայի աչքերը փայլեցան ուրախութեան շողով մը, որ իսկոյն շիջաւ։ Խեղճ մօր գոյնը փոխուեցաւ եւ տագնապալից կերպարանք մը առաւ։

— Շատ բարի էք, պարոն, որ այդ առաջարկը կ՚ընէք։ Բայց չեմ գիտեր թէ պարտիմ...

Հանրի հնչուն եւ համարձակ ծիծաղով մը ընդմիջեց այրիին խօսքը։

— Օ՛հ, կը հասկնամ թէ ինչ է ձեր վարանման պատճառը։ Ձեզի ալ պատմած ըլլալու են, այնպէս չէ՞։

Աննիք շատ կարմրեցաւ եւ չհամարձակեցաւ բան մը ըսել։

Տիկին Ռէնկօ ալ կարմրած էր, զըրպարտութեան մը կասկածին վրայ զայրացած։

— Ի՞նչ կայ. ի՞նչ պատմութիւն է ասիկա, պարոն Հանրի, հարցուց տիկին Ռէնկօ, փոխն ի փոխ դիտելով Կիւյոնը ու Աննիքը։

Բայց Հանրի, իրերը ողբերգական կերպով նկատի առնելէ հեռու, կը շարունակէր ծիծաղիլ քրքջալով։

— Ա՛հ, պատճառը սա է որ դուք, Տիկին Ռէնկօ, չէք գիտեր թէ բարի լեզուները ի՛նչ զրոյցներ կը յերիւրեն իմ անձիս ու Մուէքի, ինչպէս նաեւ ձեր զաւկին վրայ, քանի որ ինծի հետ կը ճամբորդէ։ Ուրեմն իմացէք որ, երբ ծովահէններ, ծովապատակներ կը զըրպարտեն մեզ. կը հասկնա՞ք, տիկին Ռէնկօ։ Ափրիկէէն սեւամորթներ կ՚առնենք, Քուպայի երկրագործներուն ծախելու համար, եւ մանկատի սպիտակամորթուհիներ՝ արեւելեան երկիրներու մէջ ջոջերու յանձնելու համար։ Այո՛, կ՚ըսեն թէ ասկէ գոյացած է իմ հարըստութիւնս։ Դաշնագիր մը կնքած եմ սատանային հետ ու այս պատճառաւ ամէն բանի մէջ կը յաջողիմ։ Բայց օրին մէկը պիտի ձերբակալուինք վերջապէս եւ այն ատեն պիտի կախեն մեզ Անգլիոյ մէջ, եթէ երբեք Ֆրանսայի մէջ չգլխատեն։

Սրտանց կը ծիծաղէր Կիւյոն, կրկնելով տարաձայնուած բոլոր ամբաստանութիւնները։ Չխնդացող մը միայն կար, ան ալ տիկին Ռէնկօն էր։

Իր փոքր դէմքը, այնքան հանդարտ ու քաղցր, կաս կարմիր եղած էր հիմա։ Արդար զայրոյթ մը կը բոցավառէր աչքերը։

— Քաղցր Յիսուս, կարելի՞ բան է միթէ։ Ի՞նչ զարշանք։ Պարոն Հանրի, ո՞վ կ՚ընէ այդ պատմութիւնները։

Հանրիի ճակատը մթագնեցաւ։

— Ա՛հ, ես ալ չեմ գիտեր։ Բայց օրին մէկը պիտի հասկնամ եւ այդ օրը գէշ պիտի ըլլայ վիճակը ինծի հետ գործ ունեցողին։ Մինչեւ այն ատեն բնաւ հոգս չեմ ըներ։

Այդ երկայնմտութիւնը կէս մը գոհացուց տիկին Ռէնկոյի բուռն զայրոյթը։

Արդարութիւնը երեւան հանող ապացոյցներու յետաձգման կուսակից չէր պառաւը, որովհետեւ ինք շատ բարի ըլլալուն, երկարատեւ վրէժխնդրութիւններ չէր սնուցաներ, այլ վայրկենական բարկութեանց միայն անձնատուր կ՚ըլլար։ Ուստի կ՚ուզէր որ զրպարտիչները անմիջական կերպով պատժուէին։

Աննա Քերվէլլայի վրայ թափեց իր բարկութիւնը։

Այրիին տագնապը ու վարանումը, որ առաջ եկած էին Կիւյոնի նկատմամբ ունեցած կասկածէն, կ՚ընդվզեցնէին պառաւ խանութպանուհին։

(Շարունակելի)

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

Միջամտութիւն չկայ.— Պատերազմը սահմանափակուած.— Առաջին յարձակումը.— Ճափոնի շրջաբերականը.— Լոնտոնի ճափոնական դեսպանին յայտարարութիւնը.— Կարծիքը զանազան երկիրներու մէջ — Զանազան լուրեր:

Բարիզ, 9 փետրուար.— Մինչեւ Բեղերպուրկէն առնուած հեռագիրները ծովի վրայ թշնամութեանց սկսած ըլլալը կը ծանուցանէին, միւս կողմէ Լոնտոնէն կը հեռագրէին թէ պաշտօնական լուրերու նայելով, այլ եւս բնաւ հնարաւորութիւն մը չկայ բարեկամական միջամտութեան երկու պատերազմիկներու միջեւ: Երէկ Լոնտոնի մէջ նախարարաց խորհուրդ մը գումարուեցաւ: Այդ գումարումէն առաջ արտաքին գործոց նախարար Լորտ Լանստաուն իր պաշտօնակիցներուն սա խօսքերը ըսաւ.

«Վստահութիւն գոյացուցի թէ ասկէ վերջը որ եւ է միջամտութիւն կարելի պիտի չըլլայ: Ճափոն պիտի չընդունի զայն: Եւ, թշնամութիւնները երբ անգամ մը սկսին, ուրիշ ընելիք չկայ եթէ ոչ թող տալ որ իրենց սովորական ընթացքին հետեւին:»

Այս առաւօտ Ֆրանսայի արտաքին գործոց պաշտօնաթերթին մէջ որ եւ է տեղեկութիւն չկայ ճափոնական թորփիլանաւերու առաջին յարձակումին վրայ: Դիտել կը տրուի թէ Ճափոն ո՛չ Ռուսիոյ եւ ոչ ալ միւս տէրութեանց պատերազմի հրատարակող յայտարարութիւն մը չէ ղրկած: Յարձակումը խաղաղութեան մէջ կատարուած է այն պահուն երբ Ճափոնի կառավարութիւնը իմացաւ թէ Ճէնովայէն իր գնած երկու մարտանաւերը ճափոնական ջուրերը հասնելու վրայ են:

— Անգլիոյ կառավարութիւնը բացարձակապէս որոշած է կատարեալ չէզոքութիւն պահել, որով պատերազմը պիտի սահմանափակուի:

Աւասիկ այդ հեռագիրը զոր Ալէքսիէֆ ծովակալը Ռուսիոյ կայսեր ուղղեց ճափոնական թորփիլանաւերուն առաջին յարձակման վրայ.

«Յարգանօք կը ծանուցանեմ Ձեր Վեհափառութեան թէ փետրուար 8էն 9ի գիշերը, կէս գիշերին, ճափոնական թորփիլանաւեր յանկարծ ականնելու միջոցաւ փորձեցին օդը հանել նաւերը այն նաւաբաժնին որ կը գտնուէր Բորթ-Արթուրի ամրոցին արտաքին նաւահանգիստին մէջ: Ռեթվիզան ու Ցեզարէվիչ զրահաւորները եւ Բալլատա առաջին կարգի յածաւորակը վնասուեցան, որոնց կարեւորութիւնը սահմանելու կ'աշխատուի այս միջոցիս: Իսկոյն մանրամասն տեղեկութիւններ պիտի հաղորդեմ Ձեր Վեհափառութեան:»

— Ճափոնական թորփիլանաւերուն կողմէ ռուսական նաւատորմին տրուած այդ հարուածը զգալի պիտի ըլլայ, վասն զի երկու զրահաւորները ամենէն նորերը ու լաւագոյններն են: Ցեզարէվիչ Ֆրանսայի մէջ շինուած է 1901ին եւ Ռեթվիզան Ամերիկայի մէջ՝ 1900ին:

Լոնտոն.— Նակազաքիէն առնուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ճափոնները ռուսական նաւեր գրաւեր են: Նաւային զինուորներ ձեռք անցուցեր են ռուսական Խիլֆա ու Մանճուր մարտանաւերը. Նաեւ ռուս կառավարութեան կողմէ վարձուած շոգենաւ մը որ ածուխ կը բեռցնէր Բորթ-Արթուրի համար: Ռուսները չեն դիմադրած Ճափոններուն:

— Տէյլի Մէյլի առած տեղեկութեանց նայելով՝ Ճափոնէն ճամբայ ելած վաթսուն փոխադրանաւեր զինուոր ցամաք պիտի հանեն Քորէայի զանազան նաւահանգիստները, Հարաւային կողմէ սկսեալ՝ Մազամփօյէն ու Ֆուզանէն, մինչեւ արեւմտեան կողմը՝ Քունզան, Մոքփօ եւ Չէմուլփօ: Սէուլ ալ պիտի գրաւուի: Թորփիլանաւեր պիտի պաշտպանեն զինուորները ցամաք հանելու գործողութիւնը:

— Բորթ-Արթուրի մէջ սառոյցը մէկ ոտք հաստութիւն ունի, որով թորփիլանաւերուն շարժումները կը դժուարանան:

— Կ'ըսուի թէ ռուս նաւաբաժինը Բորթ-Արթուրի նաւահանգիստէն հեռանալով նպատակ ունէր ցոյց մը ընել եւ թորփիլներ զետեղել Թա-Լիէն-Ուանի մէջ: Այդ նաւաբաժինը դէպի Ֆորմոզա ուղեւորեցաւ:

— Վլատիվոսթոքէն եկող երեք հազար Ճափոնցի փախստականներ Նակազաքի ժամանեցին:

— Ռուսական յածաւորակներ կը գտնուին Քորէայի ծովեզերքին մօտ:

Վիեննա.— Աւստրիա-Հունգարիոյ նաւատորմին ընդհանուր հրամանատար Պառօն Սպաուն Բէքինի աւստրեւհունգարական դեսպանատան պահակ զինուորներուն հրամանատարէն հեռագիր մը ընդունեց՝ ծանուցանող թէ Ճափոն 14,200 զինուորներ, ինչպէս նաեւ երկու զօրաբաժիններ ճամբայ հանած է՝ քառասուն շոգենաւերով:

Լոնտոն.— Ճափոնի կառավարութիւնը օտար երկիր գտնուող իր դեսպաններուն ղրկեց շրջաբերական-ծանուցագիր մը՝ պաշտօնապէս բացատրելով եւ արդարացնելով իր հետեւած ընթացքը Ռուսիոյ նկատմամբ: Աւասիկ ամենէն կարեւոր մասը այդ գրութեան.

«Բեղերպուրկի ճափոնական դեսպան Պ. Քուրինօ, իր կառավարութեան կողմէ ստացած հրահանգներուն համաձայն, ամսոյս 5ին սա իմաստով զեկոյց մը ըրաւ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Լամստորֆի կոմսին,— «Ճափոնի կառավարութիւնը իր երկրին ապահովութեանը ու անդորրութեանը համար բացարձակապէս հիմնական պայման կը նկատէ Քորէայի անկախութիւնը եւ հողային ամբողջութիւնը, որով չի կրնար անտարբեր հանդիսատես ըլլալ՝ Քորէայի կացութիւնը վտանգի ենթարկող ո եւ է արարքի: Ռուս կառավարութիւնը անընդունելի առաջարկութիւններով հետզհետէ մերժեց Ճափոնի առաջարկութիւնները՝ Մանչուրիոյ մէջ Չինաց հողային ամբողջութեան մասին, որոնց ընդունելութիւնը Ճափոնի կառավարութեան կողմէ անհրաժեշտ կը նկատուէր՝ ապահովելու Քորէայի անկախութիւնը ու հողային ամբողջութիւնը եւ պաշտպանելու Ճափոնի գերակշիռ շահերը նոյն թերակղզիին մէջ: Ռուս կառավարութեան այդ ընթացքը, ինչպէս նաեւ յաջորդական մերժումները՝ խոստում մը ընելու Մանչուրիոյ մէջ Չինաց հողային ամբողջութեան մասին, ինչ որ մեծապէս վտանգուած է Ռուսիոյ կողմէն նոյն նահանգին տեւական կերպով գրաւուելէն (հակառակ այն խոստումներուն զորս ըրած է Չինաց հետ իր կնքած դաշնադրութիւններով եւ նոյն տեղերը շահ ունեցող միւս տէրութեանց քանիցս տուած ապահովութիւններուն), ստիպեց Ճափոնի կառավարութիւնը լրջօրէն նկատողութեան առնել թէ անձնական պաշտպանութեան ի՛նչ միջոցներու դիմելու է՛ հանդէպ ռուս կառավարութեան յապաղումներուն կատարուած բանակցութեանց մէջ, յապաղումներ որոնք մեծ մասամբ անբացատրելի կը մնան. Նաեւ հանդէպ Ռուսիոյ նաւային ու զինուորական գործունէութեան որոնք դժուարաւ կը հաշտուին բոլորովին խաղաղասէր նպատակի մը հետ: Կատարուած բանակցութեանց մէջ Ճափոնի կառավարութիւնը մեծ համբերութիւն ցոյց տուաւ, ինչ որ կը կարծէ թէ մեծապէս կ'ապացուցանէ իր անկեղծ բաղձանքը Ճափոնի ու Ռուսիոյ յարաբերութիւններէն հեռացնելու ապագայ թիւրիմացութեանց պատճառները: Սակայն իր ջանքերուն իբրեւ հետեւանք տեսնելով որ ռուս կառավարութենէն ո եւ է հաւանականութիւն մը չէ տեսած հաւանութիւն մը ձեռք բերելու թէ՝ Ճափոնի անյետաձգելի ու չափաւոր առաջարկութիւններուն եւ թէ Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ ամուր ու տեւական խաղաղութիւն մը հաստատելու մասին եղած ուրիշ առաջարկութեան, Ճափոնի կառավարութիւնը հիմա ընելիք ուրիշ բան մը չունի բայց եթէ աւարտել այդ ընչին բանակցութիւնները. Ճափոնի կառավարութիւնը նոյն ընթացքին հետեւելով, իրեն կը վերապահէ անկախօրէն եւ իրեն ուղածին պէս գործելու իրաւունքը՝ հաստատելու եւ պաշտպանելու Ճափոնի վտանգուած կացութիւնը. Նաեւ պաշտպանելու իր հաստատեալ իրաւունքները եւ իր օրինաւոր շահերը:»

Բեղերպուրկի ճափոնական դեսպան Պ. Քուրինօ այս շրջաբերական-ծանուցագիրը հաղորդելով Լամստորֆի կոմսին, սա յայտարարութիւնը ըրաւ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարին.

«Ճափոնի կառավարութիւնը ի զուր սպառած ըլլալով հաշտութեան միջոցները՝ երկու երկիրներուն յարաբերութիւնները ապագայ շփոթութիւններէ զերծ պահելու նպատակով, եւ նկատելով որ Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ տեւական խաղաղութեան մը օգտին համար ըրած արդար դիտողութիւնները եւ չափաւոր ու անյետաձգելի առաջարկութիւնները ռուս կառավարութեան կողմէ պէտք եղածին պէս նկատողութեան չեն առնուիր, որոշեց իր դիւանագիտական յարաբերութիւնները խզել ռուս կառավարութեան հետ, քանի որ տրուած պատճառներով այդ յարաբերութիւնները ալ եւս որ եւ է արժէք չունին:»

Պ. Քուրինօ յետոյ ծանոյց Լամստորֆի կոմսին թէ, իր կառավարութենէն ստացած հրահանգին համաձայն, մտադիր է քանի օրէն Բեղերպուրկէն մեկնիլ՝ դեսպանատան պաշտօնեաներով:

— Լոնտոնի ճափոնական դեսպանը սա յայտարարութիւնը ըրաւ լրագրական թղթակիցներու.

«Ճափոն ո՛չ օգնութիւն կ'ուզէ, ո՛չ աջակցութիւն, ո՛չ միջամտութիւն եւ ոչ ալ միջնորդութիւն: Ճափոն Եւրոպայէն ուրիշ կը բաղձայ որ պատերազմը Ծայրագոյն Արեւելքի սահմաններէն դուրս չելլէ: Ճափոնի ուզածը մենամարտ մըն է իր եւ Ռուսիոյ միջեւ: Ասոր լաւագոյն ապացոյցը այն է թէ Ճափոն խնդրեց Չինէն, ամէնէն շահագրգռուող տէրութենէն, չէզոք մնալ:»

— Սթանտարտ կ'ըսէ թէ անհրաժեշտ է որ Ֆրանսայի դաշնակցութեան արժէքը, եթէ Անգլիա ուզէ եւ եթէ Ֆրանսա ալ ընծայէ, իսկոյն չէզոքացուի Մեծն-Բրիտանիոյ արարքովը որ անոր հետեւանքը պիտի ըլլայ: Անգլիական թերթը կը յարէ.— «Մասնաւոր յանձնառութիւն մը ունինք օգնելու Ճափոնի երբ երրորդ տէրութիւն մը միջամտէ. այդ նկատումը բաւական պիտի ըլլայ արգիլելու Ֆրանսան պատերազմին մասնակցելէ: Սակայն, ձեռնպահութեան այդ պատճառէն զատ, չի յուսացուիր որ Ֆրանսայի մէջ հանրային կարծիքը տրամադիր ըլլայ զէն տալու Ռուսիոյ ծրագիրներուն:»

Վիեննա.— Այս տեղի ճափոնական դեսպան Պ. Մաքինօ, կիրակի իրիկուն, երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Կօլուխովսքի կոմսին հետ. Այս իրիկուն ճոխ հրաւիրուած էր ռուսական դեսպան Քափնիսթ կոմսին կողմէ, բայց չգնաց: Աւստրիոյ-Հունգարիոյ սպաներէն, բժիշկներէն եւ հիւանդապահներէն ոմանք Ճափոնի դեսպանատանը դիմեցին, Ճափոնի բանակին մէջ ծառայելու, բայց դեսպանը չընդունեց:

Պերլին.— Թոկեպլաթ կ'ըսէ թէ գերման կառավարութիւնը բացարձակ չէզոքութիւն պիտի պահէ եւ պիտի ջանայ սահմանափակելու պատերազմը. Նաեւ թող պիտի չտայ որ պատերազմը տարածուի Չինաց մէջ, ուր Գերմանիա կարեւոր շահեր ունի: Վոսիշէ Զայթունկ ալ կ'ըսէ.

«Ռուսիա սպառեց Ճափոնի համբերութիւնը եւ ձգձգողական ընթացքի մը հետեւեցաւ, որպէս զի Ճափոնը իբրեւ պատերազմի գրգռիչ ցոյց տայ: Նիքոլա կայսրը, իրաւ է որ, անկեղծօրէն խաղաղութեան փափաքող էր, սակայն պատրաստուեցաւ պատերազմիլ: Ճափոն իր գոյութեանը համար կը պատերազմի, Ռուսիա ալ մեծ տէրութեան իր դիրքը պահելու: Ինչ որ ալ ըլլայ արդիւնքը, պատերազմը վճռական ազդեցութիւն մը պիտի ունենայ բոլոր ազգերու քաղաքական ու տնտեսական կացութեանը վրայ:»

Հռոմ.— Իտալիոյ քաղաքական շրջանակներուն մէջ Ռուսիոյ ու Ճափոնի յարաբերութեանց խզումը ամէնէն աւելի նկատողութեան կ'առնուի տնտեսական հետեւանքներովը, մանաւանդ անոր համար որ Իտալիոյ եւ Ռուսիոյ միջեւ բանակցութեանց պիտի ձեռնարկուէր՝ առեւտրական դաշնագրութեան մը համար: Իտալիոյ լրագիրները դիտել կու տան թէ Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ ոչ միայն Ռուսիոյ շահերը խնդրոյ առարկայ են, այլ ամբողջ աշխարհի, հետեւաբար տէրութեանց պարտքն է վերջին փորձ մը ընել պատերազմին առաջքը առնելու համար: Իտալացիները երբեմն մեծապէս համակիր էին Ճափոններուն, բայց այսօր այնքան չէ, վասն զի մոռցուած չէ թէ Ճափոն պատճառ եղաւ որ Իտալիա ձեռք չանցընէ Սան-Մունը: Ճափոն Ֆորմոզան գրաւած ըլլալով, ինք ալ կը տենչար Սան-Մունի, որով դժուարութիւններ յառաջ եկան Իտալիոյ առջեւ: Իտալիոյ լրագիրները վեր կը հանեն նաեւ սա պարագան թէ երբ Ճափոն սկսաւ վերակազմել իր նաւատորմը, բոլոր տէրութեանց դիմեց, բացի Ռուսիայէն եւ Իտալիայէն: Յարաբերութեանց խզման մօտերը միայն համակերպեցաւ երկու յածաւորակներ գնելու Իտալիայէն: Անցի օրը, թէեւ կիրակի էր, Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորը երեք ժամու չափ ներկայ գտնուեցաւ Քորէայի վրայ կատարուած հրապարակախօսութեան մը, ամէնէն աւելի հետաքրքրուելով այդ երկրին քաղաքական, ազգագրական ու տնտեսական պայմաններով: Հրապարակախօսը նաւային սպայ մըն էր:

— Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարարը յայտարարեց լրագրական թղթակցի մը թէ պատերազմը երկրորդական կարեւորութիւն մը պիտի ունենայ Իտալիոյ համար եւ թէ միայն Ռուսիոյ ու Ճափոնի միջեւ պիտի սահմանափակուի: Միանգամայն թէ Իտալիոյ համար ուղղակի հետեւանք մը պիտի չունենայ, վասն զի Իտալիա տեղական շահեր չունի Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ:

— Վատիկանի արտաքին գործոց նախարար Մէրրի տէլ Վալ կարտինալը որ առաջին անգամ տեղեկութիւն առած էր, Ռուսիոյ ու Ճափոնի միջեւ թշնամութիւնները սկսած ըլլալու ծանր լուրը հաղորդեց Պապին: Պիոս Ժ. առանձին էր այդ միջոցին իր սենեակին մէջ, վասն զի առտու էր: Կարտինալը լուրը հաղորդեց կարելի եղած մանրամասնութիւններով: Պապը լռութեամբ ունկնդրեց: Երբ արտաքին գործոց նախարարը խօսքը աւարտեց, Պիոս Ժ. վայրկեան մը անոր երեսը նայեցաւ եւ ըսաւ.— «Ամէն բանի մէջ Աստուծոյ կամքը ըլլայ: Ցաւանք տեսնելու թէ մարդկութիւնը ազատ պատերազմի աղէտէն որ կը սպառնայ անոր: Աղաչենք Աստուծոյ որ եթէ դեռ ժամանակ կայ, լուսաւորէ այդ դժբաղդութիւնը անհետացնելու համար՝ երկրային իշխանութիւնը ունեցողներուն միտքերը»: Պապը յետոյ խնդրեց կարտինալէն որ զինքը առանձին թողու եւ երկար ատեն աղօթեց: Վատիկան բաւական ատենէ ի վեր զբաղած ըլլալով ներկայ վիճակը, գրած էր միսիոնարներուն որ իսկոյն իրենց պատկանած ազգերու ներկայացուցիչներուն պաշտպանութեանը տակ մտնեն:

Բարիզ.— Պապական նուիրակ մոնսէնեոր Լօրէնցէլլի, Վատիկանէն ստացած հրահանգի մը վրայ, քառորդ ժամու չափ տեսակցութիւն ունեցաւ Բարիզի ճափոնական դեսպան Պ. Մոթոնոյի հետ: Արդիւնքը թէեւ գաղտնի կը պահուի, սակայն կ'ըսուի թէ պապական նուիրակը Պիոս Ժ.ի միջնորդութիւնը առաջարկեր է, որպէս զի առանց պատերազմի կարգադրուի Ռուսիոյ ու Ճափոնի միջեւ եղած վէճը: Դեսպանը խոստացեր է իսկոյն հեռագրով իր կառավարութեան հաղորդել այդ առաջարկութիւնը:

Հռոմ.— Ճէնովայի թերթ մը կը ծանուցանէ թէ Ճափոն Չիլիի կառավարութենէն գներ է սա մարտանաւերը.— Գափիթան Բրաթ 1890ին շինուած, 6,900 թոնօ տարողութեամբ, 15 հանգոյց արագութեամբ եւ 12 թնդանօթներով: Զաքապուքօ յածաւորակը՝ 4,500 թոնօ եւ 23 հանգոյց արագութիւն: Ամիրալ-Քոնդել թորփիլանաւը՝ 750 թոնօ եւ 21 հանգոյց արագութիւն: Ասոնք քիչ ատենէն ճամբայ պիտի ելլեն դէպի Ճափոն:

Լոնտոն.— Ճափոնի դեսպանատան կցորդներէն մէկը սա յայտարարութիւնը ըրաւ զինուորական առաջին գործողութեանց վրայ.

«Մեր առաջին փորձը պիտի ըլլայ մահացու հարուած մը տալ ռուսական նաւատորմին: Եթէ յաջողինք, Ռուսիա ինքզինքին պիտի գայ, որով ցամաքի վրայ պատերազմի մը հարկ պիտի չմնայ: Հակառակ պարագային՝ Քորէա զինուոր պիտի հանենք ցամաք եւ Մանչուրիոյ վրայ պիտի քալենք: Կարելի է որ Ռուս մարտանաւերը ճակատամարտ չմտնեն եւ Բորթ-Արթուրի ու Վլատիվոսթոքի ամրոցներուն պաշտպանութեանը տակ մնան: Այդ պարագային հաւանական է որ Մ. Նահանգաց օրինակին հետեւինք, ինչպէս ըրին Սանթիակոյի պատերազմին ատեն Քուպայի մէջ: Մեր զինուորները Բորթ-Արթուրի ետեւի կողմը պիտի ղրկենք եւ նաւատորմը բաց ծովին մէջ պիտի քշենք: Միջոցներ ձեռք առած ենք կտրելու Ռուսիոյ հաղորդակցութեան գիծը անդրսիպերիական միջոցաւ:»

Լոնտոն.— Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ ներքին գործոց նախարարը ծանոյց թէ կառավարութիւնը պաշտօնապէս տեղեկութիւն ստացած է թէ Ռուսիոյ ու Ճափոնի միջեւ յարաբերութիւնները խզուած են: Պ. Կիպսըն Պօուլըս հարցուց թէ կառավարութիւնը հրահանգ տուա՞ծ է անգլիական նաւահանգիստներու եւ ածուխի կայաններու իշխանութեանց՝ պատերազմիկներու հանդէպ հետեւելիք ընթացքին համար: Նախարարը հաստատական պատասխան տուաւ: Արտաքին գործոց խորհրդականը հարցումի մը պատասխանելով յայտարարեց թէ Անգլիոյ կառավարութիւնը մտադիր է հիւպատոսութիւններ հաստատել Մուքտէնի եւ Անթունկի մէջ, քանի որ չինեւամերիկեան դաշնագրութեան համաձայն, այդ նաւահանգիստները բաց պիտի ըլլան վաճառականութեան առջեւ:

— Լոնտոնի ժողովրդական ամէն դասակարգերուն մէջ ընդհանուր բաղձանք մը կայ, եւ մանաւանդ գործի մարդոց շրջանակներուն մէջ, որ պատերազմը Ռուսիոյ ու Ճափոնի միջեւ սահմանափակուի: Քաղաքական եւ պաշտօնական շրջանակներուն մէջ ալ նոյն բաղձանքը կը տիրէ:

Թոքիօ.— Պատերազմի հանգանակութիւնը հինգ հարիւր միլիոն եէն պիտի արտադրէ:

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԲՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐ

ՆԱՒԱՅԻՆ ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏԸ

Վերջին թղթաբերով առնուած եւրոպական թերթերը հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը հաղորդեն ճափոնական թորփիլանաւերու յարձակման մասին Բորթ-Արթուրի ռուս նաւատորմին վրայ.

Նակազաքիի ճափոնական նաւատորմին մէկ հատուածը, փետրուար 8ի գիշերը, հրամանատարութեամբ ծովակալ Բիչէնայի, թորփիլանաւերով յարձակում մը փորձեց Բորթ Արթուրի դէմ, եւ կռիւ մը բռնկեցաւ ռուսական յառաջապահ մարտանաւերուն դէմ, որոնք խիստ ծանր վնասներ կրեցին: Ռեթվիզան եւ Ցեզարէվիչ ռուս զրահաւորները, որոնց կ'ուղեկցէր Բալլատա յածանաւը, տասնըհինգ ծովային մղոն դէպի հարաւ կը գտնուէին, ծովային հետազօտութեան համար, երբ յանկարծ մասնաւոր նշաններով տեսնուեցաւ ճափոնցի տասնըչորս թորփիլանաւերու մօտենալը: Ճափոնական մարտանաւերը երեք խումբի վրայ չորսուած էին, որոնցմէ իւրաքանչիւրը նշան առաւ ռուսական նաւերուն վրայ: Երբ ցերեկը ռուս մարտանաւերը Բորթ Արթուրէն մեկնեցան, դեռ պատերազմի յայտարարութիւն եղած չէր, ուստի ռուսական մարտանաւերը յանկարծակիի եկան այս յարձակումէն: Ճիշդ ժամանակին չկրցան կրակ ընել ռուս զրահաւորները, թնդանօթին վայրկեանները կորսնցուցին եւ պաշտպանողականին կրակը ուշ հասաւ, երբ արդէն Ճափոնցիները իրենց թորփիլները իրարու ետեւէ արտասովոր արագութեամբ կ'արձակէին ռազմական ճարտար շարժումներով: Երկու ռուս զրահաւորները կրակի սկսան, բայց իրենց երեք ընկերները արդէն վնասուած էին, եւ Ճափոնները իսկոյն քաշուեցան իրենց գործը տեսնելէ վերջ: Ռեթվիզան եւ Ցեզարէվիչ, թէեւ ասոնք ալ վնասուած, բայց կրցան պէտք եղած միջոցները ձեռք առնելով Բորթ-Արթուր քաշուիլ: Սակայն Բալլատա յածանաւը, որ կորսնցուցած էր իր ղեկը, չկրցաւ ինքզինքն ճամբան շարունակել: Ռեթվիզան բաւական տեղ քաշեց զայն իր ետեւէն, բայց որովհետեւ ջուրերը հետզհետէ իր ներքին շտեմարանները կը լեցուէին, ռուս ծովակալները պարտաւորուեցան իր բախտին ձգել զայն բաց ծովուն մէջ: Երբ լուսցաւ, Բորթ-Արթուրէն օգնութիւններ ղրկուեցան փրկելու համար զայն: Կը կարծուի թէ կարելի պիտի ըլլայ երկու ռուս զրահաւորներուն վնասները դարմանել, բայց երկար ժամանակի կը կարօտի այդ գործողութիւնը: Նաւամարտը տեղի կ'ունենար կէս գիշերին: Ծովակալ Ալէքսիէֆ իմացած էր փետրուար 8ի օրը թէ ճափոնական նաւաբաժին մը Բորթ-Արթուրի վրայ կը քալէ, եւ այս պատճառաւ էր որ ծովային հետազօտութեան մը համար ճամբայ հանած էր յիշեալ երկու զրահաւորները: Բորթ-Արթուրէն դէպի Ուէյ-Հայ-Ուէյ ռուսական նաւաբաժինը հազիւ թէ 15 մղոնի չափ հեռացած էր եւ առա ճափոնական յարձակումը տեղի ունեցաւ: Ճափոնցիները գաղտնաբար գիտած էին որ Բորթ-Արթուրէն ռուսական նաւային ույժ մը դուրս կ'ելլէր, ուստի սպասեցին որ բաւական հեռանայ անիկա, յարձակումը սկսելէ առաջ:

— Երկրորդ նաւամարտը տեղի ունեցաւ հետեւեալ օրը, փետրուար 9ի առաւօտուն: Ճափոնական մեծ նաւախումբը, որուն մասը կը կազմէին յիշեալ 14 թորփիլանաւերը, երէկի յաղթութենէն օգուտ քաղելով եւ համարձակութիւն առնելով, մօտեցան Բորթ-Արթուրի եւ սկսան ռմբակոծել: Ռուսները նախապէս թոյլ վարուեցան, որպէս զի Ճափոնցիները քիչ մը աւելի մօտենան ցամաքի բերդերուն: Բայց ասոնք հասկցան Ռուսներուն միտքը, եւ զգուշութեամբ շարժեցան, եւ որովհետեւ յարձակող ճափոնական մարտանաւերը նաւատորմին ամէնէն ընտիրներն էին, բաւական հեռուէն ալ կրակ ըրին եւ յաջողեցան երկու ռուսական մարտանաւ եւս չէզոքացնել: Բայց Բորթ-Արթուրի բերդերը սկսան թնդանօթ արձակել, եւ երեք կողմէն շեղակի կրակ կը տեղային ճափոնական նաւային ուժերուն վրայ: Բերդերուն թնդանօթաձգութեան հրամանը կու տար անձամբ ծովակալ Ալէքսիէֆ, եւ ծովակալ Սթարք ալ կը հրամայէր ռուս մարտանաւերուն, որոնք վերջապէս պարտաւորեցին ճափոնական նաւախումբը քաշուիլ: Ճափոնցիները ասոր վրայ ուղղակի Չէմուլփօյի նաւահանգիստին մօտեցան, արգիլելու համար հոն գտնուող երկու ռուս մարտանաւերուն ելքը: Հոն բաւականաչափ մարտանաւ թողլով, ուղղուեցան դէպի Մազամփօ, եւ երկու օրուան արդիւնքէն խիստ գոհ մնալով, որոշեցին իրենց ծովային գործողութիւններուն գլխաւոր խարիսխը ընել այդ քորէական նաւահանգիստը, որուն միշտ աչք ունեցած է Ռուսիա:

ԱՆԳԼԻԱ

Երեսփ. Ժողովին մէջ.— Տըվընշայրի դուքսին բանախօսութիւնը.— Նուէր մը:

Լոնտոն, 8 փետր.— Երեսփ. Ժողովին մէջ Պ. Մորլէյ բարեփոխման առաջարկ մը ներկայացուց մաքսային խնդրին վրայ: Այս առաջարկին վրայ քանի մը օր վիճաբանութիւն պիտի կատարուի: Պ. Կէրալտ Պալֆուր պատասխանելով Պ. Մորլէյի, ըսաւ թէ կառավարութեան քաղաքականութիւնը մաքսապաշտ չէ: Դաշնալիգին անդամները կը հետեւին նախարարապետին քաղաքականութեան: Բանախօսը յարեց թէ խելացութիւն չպիտի ըլլար մաքսապաշտ քաղաքականութիւն մը ընդունիլ, եւ թէ բան մը չունէր ըսելիք անգլիական գաղթավայրերու առանձնաշնորհեալ տուրք տուող քաղաքականութեան մը նկատմամբ, բայց կը մերժէր կարծիք յայտնել Պ. Չէմպըրլէնի կողմէ առաջարկուած միջոցներուն վրայ, մաքսային առաւելութիւններ տալու համար գաղթավայրերուն: Ո՛չ Պ. Պալֆուր եւ ոչ ալ Պ. Չէմպըրլէն ներկայ չէին նիստին: Սըր Մայքըլ Հիքս Պիչ հաւանութիւն յայտնեց Պ. Կէրալտ Պալֆուրի յայտարարութեանց, բայց բարեփոխման առաջարկը մերժեց եւ յայտարարեց թէ ներկայ տագնապին մէջ չպիտի լքէ կառավարութիւնը: Երեսփոխան Ուալթըն դիտել տուաւ թէ Մասքաթի մէջ Ֆրանսա չի յարգեր այն իրաւունքները զորս Անգլիա ձեռք բերած է դաշնագրութիւններով: Լորտ Բէրսի պատասխանեց, պատմելով այս մասին ֆրանսական կառավարութեան հետ կատարուած բանակցութեանց: Աւելցուց թէ հարկ չկար բան մը ընել այդ միջադէպի մասին, որ ապագային դաս մը պիտի ըլլայ Անգլիոյ, եւ հիմա որ Անգլիա կը ճանչնայ Ֆրանսայի հայեցակէտերը ի մասին կցման առաջ բերած արդիւնքներուն, պիտի ջանայ խուսափիլ նմանօրինակ թիւրիմացութիւններէ:

— Տըվընշայրի դուքսը, երէկ, քաղաքապետարանին մէջ, մեծ բանախօսութիւն մը արտասանեց ի նպաստ ազատափոխանակութեան, ի պատասխանի Պ. Չէմպըրլէնի կողմէ արտասանուած բանախօսութեան երկու շաբաթ առաջ: Երկու հազար հոգի ներկայ գտնուեցան, որոնք խանդավառ ընդունելութիւն մը ըրին դուքսին խօսքերուն:

— Երեսփ. Ժողովի առեւտրական յանձնաժողովը, մարտ 4ին, հացկերոյթ մը պիտի տայ Երեսփ. Ժողովի խնջոյքի սրահներուն մէջ, Պ. տ'Էթուռնէլ տը Քոնսթանի յանձնելու համար արծաթէ առարկայ մը, անգլիացի այն խորհրդականներուն կողմէ տրուած, որոնք մասնակցեցան են Ֆրանսա կատարուած այցելութեան:

ԻՏԱԼԻԱ

Ամուսնալուծման օրինագիծը.— Ամբաստանութիւններ Պ. Նազիի նկատմամբ:

Հռոմ 9 փետրուար.— Ամուսնալուծման օրինագիծը Երեսփ. Ժողովի օրակարգին մէջ անցաւ: Կառավարութիւնը կը փափագի վիճաբանութիւնը յետաձգել կարելի եղածին չափ հեռաւոր թուականի մը, բայց ծայրայեղ ձախակողմը կ'ուզէ վիճաբանութեան ձեռնարկել անմիջական կերպով:

— Քանի մը լրագիրներու կողմէ կրթական նախկին նախարար Պ. Նազիի նկատմամբ եղած ամբաստանութիւնները արձագանգ պիտի գտնեն Երեսփ. Ժողովին մէջ, որովհետեւ նոյն ինքն Պ. Նազի հարցապնդում մը ըրաւ այդ մասին: Պ. Նազիի վրայ եղած ամբաստանութիւնը սա է թէ ուսուցիչներու յատկացուած դրամները օրագրողներու տուած է, եւ իր հեռանալէն յետոյ պաշտօնատունէն անհետացած են կարգ մը առարկաներ: Լրագիրները կ'ըսեն թէ Պ. Նազիի հարցապնդումը տխրալի ձեւով մը եղած է որ արդի նախարար Պ. Օռլանտօ կամ մեղսակիցը կամ զրպարտիչը պիտի ըլլայ իր նախորդին:

ՊԱԼԹԻՄՈՐԻ ՀՐԴԵՀԸ

Բոցերու մէջ քաղաք մը.— Հրդեհը կը շարունակի.— Օգնութիւններ.— Սրտաշոյզ տեսարան.— Խուճապը.— Ահագին վնասներ.— Հրամանագիր մը:

Պալթիմոր, 8 փետր.— Ելեկտրական ուժի բոլոր գործարանները այրեցան ու թրամուէյները չեն երթեւեկեր ալ եւս: 200 մղոն հեռուէն օգնութեան հասան ջրհանկիրներու խումբեր: Շէնքերը օդը հանելով աղէտին առաջքը առնելու համար ի գործ դրուած միջոցները ապարդիւն մնացին: Հրդեհը սոսկալի արագութեամբ կը ծաւալի: Տեղւոյն ջրհանկիրները հրդեհին ետեւի ու առջեւի կողմին վրայ կը թափէին իրենց բովանդակ ճիգերը, մինչ Ֆիլատելֆիայէն հասած ջրհանկիրներու դունդը սկսաւ հրդեհին դէմ մաքառիլ անոր յառաջացած ուղղութեամբ, օրինակ առնելով Աթլանթիք Սիթիի հրդեհը:

— Այն պահուն երբ հրդեհը կը մօտենար նաւահանգստին, հիւսիսային հողմ մը կայծեր տարածեց Բոնի Ֆալսի առեւտրական թաղին վրայ, ուր սառերի եւ պտուղի պահածոներու գործարաններ այրեցան: Երբ բոցերը հարաւ դարձան, ջրհանկիրները նահանջեցին: Փողոցներու մէկ քանի կէտերուն վրայ բեկորներու դէզերը տասը ոտք բարձրութեան կը հասնին: Ոստիկանութեան պաշտօնեաները մեծ ծառայութիւն մատուցին՝ արգիլելով կողոպուտը: Բնակիչներուն փախուստը սրտաշոյզ տեսարան մը կը պարզէ: Դէպի քաղաքին հիւսիսակողմը առաջնորդող փողոցները խճողուած են փախստականներով: Լեհաստանի հրեայ ամբողջ ընտանիքներ կը տեսնուին, որոնք դանդաղօրէն կը յառաջանան, իրենց հետ տանելով ինչ որ կրցած են ազատել հրդեհէն: Այդ իրարանցումին մէջ կը նշմարուին կառքեր, վարձու կամ մասնաւոր, որոնք փախստականներ կը փոխադրեն: Ասոնք իրենց հետ կը տանին այն թանկագին առարկաները, զորս կրցած են ազատել: Ամրաշէն զօրքերու ջոկատ մը կը սպասուի, որ 6600 լիբր բամպակ պիտի բերէ իր հետ, բոցերուն անցքը խափանելու համար: Մինչեւ հիմա 140 ար տարածութեան վրայ շէնքեր այրած են: Քաղաքապետութիւնը, դատարանը ու հեռագրատունը ազատած են:

— Այսօր կէս օրէն յետոյ, հրդեհը կը սկսէր մարիլ, քառասունեօթը ժամ տեւելէ յետոյ: Նիւթական վնասը կը հաշուուի 300,000,000 միլիոն տոլար: Հրդեհին վայրը աւերակներու կոյտ մը դարձած է. Նորակառոյց ու գեղեցիկ շէնքերը որոնք հրդեհէ զերծ մնալու համբաւ ունէին, ծխացող ու սեւ կոյտերու վերածուած են հիմա: Ոչ ոք կրնայ ճշդել աղէտին մեծութիւնը. Չիքակոյի 1871ի հրդեհէն ալ գերազանցած է որ Մ. Նահանգաց մէջ պատահած ամենէն մեծ հրդեհը կը համարուի:

— Տեղական կառավարութիւնը հրամանագիր մը հանեց, որով անսահման ատենի համար անգործութիւն կը պատուիրէ, այսինքն թէ մինչեւ որ քաղաքը բարեկարգ վիճակ մը չստանայ, ոչ ոք իրաւունք պիտի ունենայ դատական հետապնդումներ ընել, վճարումներ պահանջել: Մէրիլէնտի դատական իշխանութիւնը, այս իրիկուն, մասնաւոր գումարում մը պիտի ընէ: Հաւանաբար՝ 25 միլիոն տոլարի առժամեայ փոխ մը պիտի առաջարկուի, հրկիզեալներուն օգնելու համար: 35 վիրաւորեալներ կան:

Նիւ-Եորք, 8 փետր.— Վերջին պահուն կը ծանուցուի թէ հրդեհը նոր ճամբայ մը բռնելով իրեն, Բրէզիտէնթ փողոցին վրայ կը յարձակի. հրդեհը կը սպառնայ պաստատուի վաճառատուներուն ու կայարանին:

Ներքին Լուրեր

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ: Վեհ. Սուլթանը կէսօրին նոյն մզկիթը գնաց փառաւոր հանդէսով եւ ուրբաթի աղօթքը կատարելէ ետքը կայս. Պալատ դարձաւ. Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Ռուսիոյ դեսպանը, խորհրդականը, դեսպանատան պաշտօնեաներէն երկու հոգի ու երկրորդ թարգմանը, Շուէտի դեսպանը ու առաջին թարգմանը, Մ. Նահանգաց դեսպանատան գործակատարը ու առաջին թարգմանը եւ քանիեօթը հիւրեր: Ներկաներէն ոմանք արարողապետ Իպրահիմ պէյի միջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանաց:

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՑՈՒՄ.— «Երէկ ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն ետքը, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած արտօնութեամբ, Ռուսիոյ դեսպան Պ. Զինովիէֆ պատիւ ունեցաւ ոչ-պաշտօնապէս ներկայանալու Ն. Վեհափառութեան:»

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ.— Երէկ ծանուցինք թէ Կ. Պոլսոյ ռուսական դեսպանը տեղեկութիւն հաղորդած էր Բ. Դրան թէ Ճափոնի կողմէ Բորթ-Արթուրի վրայ կատարուած յարձակումին հետեւանքով, Ռուսիա որոշած է զէնքով պատասխանել, պատերազմին պատասխանատուութիւնը Ճափոնի վրայ թողլով: Իգտամ կը ծանուցանէ թէ օսմ. կայս. կառավարութիւնը նկատողութեան առնելով այդ զեկոյցը, որոշած է միւս կառավարութեանց պէս Ռուսիոյ ու Ճափոնի պատերազմին մէջ չէզոք մնալ:

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ.— Աւազակներու ընդհարման ատեն վիրաւորուած սպայ մը ու տասը զինուորներ որոնք տղոց յատուկ

Համիտիէ հիւանդանոցին մէջ դարմանուեցան, Եըլտըզի հիւանդանոցին մէջ բժշկական քննութեան մը ենթարկուելով հաստատուեցաւ թէ այդ զինուորներէն երկուքը բոլորովին բժշկուած են։ Կայս. Իրատէ մը հրամայեց այդ երկուքը իրենց վաշտերը ղրկել. Նոյն տասը զինուորներէն մէկը պաշտօնի կարգը անցընել եւ եօթն ալ ծառայելու անկարող ըլլալով, ելմտական գանձէն ու զինուորական հանգստեան թոշակի սնտուկէն ամսաթոշակներ յատկացնել անոնց. նաեւ այդ բոլոր զինուորներուն երկուքական ոսկի դրամական պարգեւ եւ Լիագաթի արծաթ շքադրամներ շնորհել։ Կայս. Իրատէն միանգամայն հրամայեց այդ զինուորներուն հետ գտնուող սպային տասը ոսկի ու Լիագաթի արծաթ շքադրամ շնորհել եւ երկու ամիս ջերմուկներ երթալով անձը դարմանելու համար արտօնութիւն տալ։

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ. — Հեռագրական տեղեկութեանց նայելով, կ'ըսէ Իգտամ, Գէրֆէքիւսէի շրջանակին մէջ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, հանրային անդորրութիւնը կատարեալ է եւ թէ աւազակներէն հատ մը անգամ չէ մնացած։

— Եանեայի կրթական տնօրէն Ջիվէր պէյ, ծրագիր մը մատուցանելով Մեծ-Եպարքոսին, կարգ մը միջոցներ առաջարկեց՝ հանրային կրթութիւնը աւելի եւս տարածելու համար Ռումէլիի նահանգաց մէջ։

— Սէլանիկի կեդրոնական գաւառակին եւ Տրամայի մէջ մինչեւ հիմա երկու հարիւրէ աւելի դիմումներ եղած են՝ ոստիկան-զինուոր գրուելու համար։

— Գնդապետ Իսա պէյ որ Բ. ու Գ. զօրաբանակներու զինուորական հիւանդանոցները պիտի քննէ, Սէլանիկի մէջ իր պաշտօնը աւարտելով, դէպի Բրէզրին ճամբայ ելեր է։

ՍԸՎԱԶԻ ՆԱՀԱՆԳԸ. — Կայս. Իրատէի մը համաձայն, Սպարապետ Դուռը ծանոյց Դ. զօրաբանակին հրամանատարութեան թէ Սըվազի նահանգին ոստիկան-զինուորներուն ալ Մարթինի հրացաններ տրուին։

ԱՆԳԼԻՈՅ դեսպանը ու դեսպանուհին, այս իրիկուն, սեղան մը պիտի տան։

Պ. ԺԻՒԼ ՄԱՑԵԱՐ, Կ. Պոլսոյ նշանաւոր հնագէտը, [illegible] գիշերը մեռաւ Ֆրանսական հիւանդանոցին մէջ։ 45 տարեկան էր։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ գործակատար Պ. Նաչեվիչ, որ [illegible] իրիկունը Սոֆիա ուղեւորեցաւ արձակուրդով, տասնըհինգ օր վերջը Կ. Պոլիս պիտի դառնայ։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ Խորհուրդը նկատելով որ վերջին երկու շաբթուան Կ. Պոլսոյ մէջ ծաղկախտէ քանի մը մահեր պատահած են, սակայն վարակեալներու թիւը յայտնի չէ, եւ նկատելով որ այդ պարագան հիւանդութեան ճարակած ըլլալը ցոյց կու տայ, խնդրեց Բ. Դուռնէն՝ գրել քաղաքապետութեան որ պատուաստը պարտաւորիչ ըլլայ եւ վարակեալներու տուները պահպանեն։

— Յունուար 29ին Պասրայի մէջ քոլէրայէ նորէն երկու դէպքեր ու մահ մը պատահեր են։ Առաջուան բռնուածներէն երկուքը մեռեր են։

— Հալէպի կուսակալութեան ծանուցուեցաւ հարկ եղած միջոցները ձեռք առնել, որպէսզի ամառուան եղանակին մէջ նորէն քոլէրա երեւան չելլէ։

ԷՆԿԻՒՐԻԻ հրդեհին նկատմամբ կատարուած քննութեամբ հաստատուեր է թէ կրակը սկսեր է այն տունէն զոր Ֆրէրները վարժարանի վերածած էին։ Վառարանին խողովակը վնասուած ըլլալով, տանիքին եզերքը բռնկած էր։ Եղած ընդհանուր վնասը 11-12,000 ոսկի է. ասոր 4000ը ապահովագրական ընկերութեանց կը վերաբերի։

ՄԱՐՈՔԻ պատերազմական Նախարարը Ելմէնէպիհի որ Հիճազ երթալու համար Եգիպտոս կը գտնուի, Խտիվին այցելութիւն տուեր է։ Յետոյ Խտիվին եղբայրը՝ Մուհամմէտ Ալի փաշա, Խտիվին անունով, փոխադարձ այցելութիւն տուեր է Ելմէնէպիհի։

ԲՈՌ-ՍԱՅԻՏԻ նաւահանգիստը պիտի ընդարձակուի եւ երկու հոյակապ մթերանոցներ պիտի կառուցուին, մէկը քարիւղի եւ միւսն ալ ածուխի համար։

ՍՈՖԻԱՅԷՆ կը գրեն թէ Սոպրանիէի նախորդ ատենապետ Պ. Սթոյլով դատական Նախարար անուանուեր է։

ԲԱՄՊԱԿՆԵՐԸ. — Համիտիէ հիւանդանոցին բժիշկները նկատելով որ գործածուած բամպակները, մանաւանդ հիւանդներու անկողիններէն եւայլն առնուած, նորերու հետ խառնուելով կը ծախուին, եւ նկատելով որ այդ պարագան կրնայ հիւանդութեանց տարածուելուն պատճառ ըլլալ, յարմար դատեցին որ այդ մասին կանոնագիր մը պատրաստուի։ Կայս. Իրատէ մը հրամայեց ըստ այնմ կանոնագիր մը պատրաստել։ Նոյն բժիշկները Կայս. այդ Իրատէն գործադրելով, պատրաստուած կանոնագիրը մատուցին Բ. Դրան որ պետական Խորհուրդին յանձնեց զայն քննելու համար։ Կանոնագիրը կը տրամադրէ ապանեխել հին բամպակները, խանութները քննել տալով հին բամպակներու վաճառումը արգիլել, անսաստողները պատժել եւայլն։

ՈՍԿԵՂՋԻՒՐԻ շոգենաւերու վարչութեան քննութիւնը կը շարունակէ։ Մալիմաթ կ'իմանայ թէ ծախքի տումարներուն մէջ նշանակուած են կարգ մը առարկաներ՝ քարիւղ, իւղ, ապակի եւայլն որոնց գործածուած տեղերը ցոյց տրուած չեն։ Քննիչ յանձնաժողովը հարցաքննութեան ենթարկեր է պատասխանատու պաշտօնեաները։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ լրագիրները կը պատմեն թէ անցեալները Բոռ-Սայիտէն Սուէզ ժամաներ է ուղեւոր մը որ ազնուական եւ հարուստ օտարականի մը երեւոյթը ունէր։ Այդ անձը ամէնէն առաջնակարգ օթէլը իջեւաներ է՝ անունը Ալպերթ Բլարք արձանագրելով։ Հետեւեալ օրը Անճէլօ Պանք երթալով կ'ուզէ երկու հազար ոսկիի չէք մը առնել՝ Աւստրալիոյ [illegible] ղրկելու համար, սակայն նոյն պանքան չի հաւանիր այդ գործողութեան։ Յետոյ Օսմ. Պանքան կը դիմէ, բայց հոնկէ ալ նպաստաւոր պատասխան չընդունիր։ Օթէլ դառնալով կ'ըսէ տնօրէնին թէ այդ գործը կատարելու համար պէտք է Գահիրէ երթալ. ուստի քանի ոսկի փոխ կ'առնէ օթէլին տնօրէնէն ու կը մեկնի։ Բաւական ատեն սպասելէ ետքը տնօրէնը Գահիրէէն տեղեկութիւն կ'ուզէ բայց լուր մը չառներ. վերջապէս ոստիկանութեան կը դիմէ որ ամէն կողմ հրաման կը ղրկէ ձերբակալելու այդ խաբեբան որ տակաւին երեւան ելած չէ։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ. — Օսմ. Պանքային պաշտօնեաներէն Պ. Անտոն Անտրիատիի տունը, Բերա Քալիոնճը Գուլլուք, [illegible] գիշեր գողեր մտնելով երեք հարիւր ոսկիի արժէքով գոհարեղէն, հազար ոսկիի չափ դրամ եւ զանազան կարասիներ գողցան։ Տանտէրը այցելութեան գացած ըլլալով ժամ 7ին վերադարձած էր։ Գոհարեղէնները պահուած էին Պ. Անտրիատիի մահճակալին քովը դրուած սնտուկի մը գզրոցին մէջ. ասկէ կը հետեւի թէ գողերը տունին ծանօթ մարդիկ են։ Տան տիրոջ տղաքը որոնք պարահանդէս գացած էին, առաւօտեան ժամ 11ին վերադառնալնուն տեսեր են թէ տան փողոցի դուռը բաց է։ Ոստիկանութիւնը իմանալով քննութեան ձեռնարկեց։ Տանը խոհարարը հարցաքննութեան ենթարկուեցաւ։ Գողերը թաշկինակ մը, դուռ բանալու գործիք մը եւ բաքէթ մը ծխախոտ ձգած էին։

ԷՆԿԻՒՐԻԻ Եզան-Ապատ գաւառակին մէկ գիւղին մէջ յունուար 6ին Գարբօ Խալիլ անուն անձին տունը հարսնիք կատարուած ատեն, շէնքը հին ըլլալով փլեր է։ Ութը [illegible] տղաք, մանչ եւ աղջիկ, փլատակներուն տակ մնալով մեռեր են. ուրիշ տղայ մըն ալ ծխանին մէջ մնացեր եւ այրեր է. կեանքը վտանգի մէջ է։

ԱՒԱԶԱԿՆԵՐ. — Պարտիզակի շրջակայ Սէյրէնլիք գիւղին մէջ ոստիկան-զինուորները Զիյա, Ահմէտ, Լազ Ալի ու Հասան անուն աւազակները ձեռք անցուցեր են՝ առաջին երկուքը սպաննուած, վասն զի զէնքով դիմադրած էին։

ԲԵՐԱԻ ՍԻՒՔԸ

Սինէմաթօկրաֆը մեծ ընդունելութիւն կը գտնէ իր այլազան ու գեղեցիկ տեսարաններով։ Իսկ Պ. Մայէրոնի միշտ անսովոր հետաքրքրութիւն կը շարժէ իր հրաշալի փորձերով։ Այս իրիկուն եւ վաղը իրիկուն երկու շքեղ ներկայացումներ, խմբին բոլոր դերասաններուն մասնակցութեամբ։ Վաղը ցերեկ մաթինէ՝ ընտանիքներու համար։ Չորեքշաբթի իրիկուն սուարէ [illegible]։

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

Այս գիշեր, ժամը 9ուկէսին Սիրքէճիի երկաթուղիի կայարանին սպասման սրահին մէջ փայլուն նուագահանդէս մը պիտի տրուի ի նպաստ Նէտիրգուլէի այն վարժարանին, ուր կը յաճախեն երկաթուղիի պաշտօնեաներու տղաք։ Նուագահանդէսէն յետոյ պարեր տեղի պիտի ունենան։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ազդ. — Միացեալ-փոփոխեալ պարտքի առժամեայ արժեթուղթի տէրերուն, ինչպէս նաեւ օսմ. փոփոխեալ պարտքի այն արժէտէրերուն՝ որոնք չեն ներկայացուցած տակաւին b c. եւ d. սէրիներու իրենց արժեթուղթերը՝ փոխանակուելու համար, կը ծանուցուի թէ 1904 մարտ 1/14ի տակոսի կտրօնը պիտի վճարուի՝ մի՛ միայն առժամեայ արժեթուղթին կցուած կտրօնին վրայ։

Հետեւաբար, միացեալ-փոփոխեալ պարտքի վերջնական արժեթուղթերը իրենց տէրերուն յանձնուելէ առաջ, միեւնոյն պայմանաժամէն [illegible] կտրօնները պիտի անջատուին։

Վերջնական արժեթուղթերուն հետ ուղղակի փոխանակուելիք b. c. եւ d. սէրիներու արժեթուղթերուն համար, 1/14 մարտ 1904ին պայմանաժամը ստացող տակոսի վճարումը պիտի ըլլայ՝ նոր արժեթուղթին վրայ կցուելով առժամեայ արժեթուղթին կտրօնը։

Յառաջիկային ուրիշ ազդ մը պիտի ծանուցանէ արժէտէրերուն՝ այս փոխանակման թուականը։

Կ. Պոլիս, 10 փետր. 1904 1-8

Տես չորրորդ երես Քարմէլ Օրիէնթալի գինիի եւ գոնեաքի ծանուցումը։

ՏՈՒՔԹ. Ս. ԹԷՐՋԵԱՆ
Շատ տարիներ յաջողութեամբ բժշկութիւն ըրած եւ մեծ փորձառութիւն ստացած ըլլալով այս անգամ Իզմիր հաստատուած է։ Կը բնակի Հայոց Թաղին մէջ, մեծ փողոց, թիւ 43 տունը։ Խնամքով կը դարմանէ ամէն տեսակ հիւանդութիւններ եւ կը կատարէ վիրաբուժական ու մանկաբարձական գործողութիւններ։ Ամէն օր ձրիապէս կը դարմանէ աղքատները, ինչպէս նաեւ ուրբաթ կէսօրէն վերջ դիմող բոլոր հիւանդները։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԻ ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՆԻՍՏԸ

Խառն Ժողովը այս առաւօտ բացառիկ գումարում մը ունեցաւ Գալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ Ս. Պատրիարք Հօր նախագահութեամբ եւ ատենապետութեամբ Տիգրան էֆ. Եուսուֆեանի։ Ներկայ էին Տ. Գաբրիէլ եպիսկ. Ճէվահիրճեան, Միհրան Սեթեան, Սեպուհ Տէմիրճիպաշեան, Մկրտիչ Ասատեան եւ Տիգրան Տէր Ներսէսեան էֆ ները։ Ժողովը Երուսաղէմի խնդրոյ նկատմամբ խորհրդակցութիւն մը կատարեց եւ լսեց Ս. Պատրիարք Հօր տեղեկութիւնները Երուսաղէմի խնդրոյ մասին. միանգամայն ժողովին ներկայացուեցան Տ. Յարութիւն Պատրիարքի, եւ Երուսաղէմի միաբաններու նամակներն ու հեռագիրները։ Ժողովը Ս. Պատրիարք Հօր յանձնեց այս մասին վերջնական կարգադրութիւնները։ Ժողովը յարաբերական խնդիրներով զբաղեցաւ։ Ս. Պատրիարքը Խառն Ժողովի նիստէն վերջ Պատրիարքարան գնաց։

Ս. Պատրիարքը նախընթաց օր Կայս. Պալատ գնաց։

— Էտիրնէի մէջ բանտարկուած երկու հոգի, յետ դատավարութեան իրենց մասին եղած որոշումը «ճինհա»ի փոխուելով, Ս. Ծննդեան ճրագալոյցի գիշերը արձակուեր եւ աղօթքներ ըրեր են Վեհ. Սուլթանին կենաց համար։

— Վանէն կը հաղորդեն թէ տեղւոյն կեդրոնական վարժարանի շէնքը աւարտեր է. բայց ըստ սովորին մինչեւ հիմա պարտքի կարեւոր գումար մը ծանրացած է խնամակալութեան վրայ, ուստի այդ շէնքը գործածական վիճակի հասցնելու համար կ'երեւայ որ [illegible] պիտի յապաղի՝ եթէ բարերար անձեր չնպաստեն։ Տ. Սահակ եպիսկ. եւ խնամակալութեան անդամներէն ոմանք [illegible] հայթայթման համար մեծ հոգ տարեր են։

— Ս. Պատրիարքը երէկ Գումգաբուի մայր եւ Լուսաւորչեան վարժարանները այցելեց։ Ն. Սրբազնութիւնը մինչեւ կէսօր մնաց մանչերու վարժարանը, եւ իւրաքանչիւր դասարանի տղաք քննեց իրենց ուսմանց մէջ, գոհ մնալով անոնց տուած պատասխաններէն։ Կէսօրէն վերջն ալ այցելեց աղջկանց վարժարանը եւ հոն ալ բոլոր դասարաններու ինչպէս նաեւ բարձրագոյն լրացուցիչ դասընթացքի աշակերտուհիները քննեց եւ տեղեկացաւ անոնց ուսումնական վիճակին վրայ։ Ոչ նուազ գոհունակութիւն պատճառեց Ս. Պատրիարքին՝ մանկապարտէզի պզտիկներուն մարմնամարզի խաղերը եւ երգերն ու պարերը։ Ս. Պատրիարքը բոլոր երկսեռ աշակերտաց սրամիտ խօսքերով յորդորականներ ուղղեց, եւ քաջալերեց զանոնք իրենց ուսմանց մէջ։ Ն. Սրբազնութիւնը ըստ սովորութեան առատ շաքար բաշխեց երկսեռ ուսանողաց։

— Ուսումնական Խորհուրդը իր շաբաթական նիստը գումարեց երէկ Գալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ։ — 1. — Պէօյիւքտէրէի Թաղ. Խորհրդոյ կողմէ Հայրենց Մագասատ էֆ. ներկայացաւ, եւ տեղեկութիւններ տուաւ Սարըեարի վարժարանին վերաբացմանը համար առաջադրուած կարգադրութեանց մասին։ Խորհուրդը գոհ եղաւ, եւ յանձնարարեց որ առաջ վերաբանալ վարժարանը՝ ներկայացնելով միանգամայն նոր շրջանի մատակարարութեան ելմտացոյցը։ 2.—Մայրաքաղաքիս եւ շրջակայից ազգ. վարժարաններու 1903-904 ներկայ տարեշրջանին վիճակացոյցը, ինչպէս նաեւ պաշտօնավարող ուսուցչաց ցուցակը պատրաստուած ըլլալով, հաղորդուեցան ժողովին։ Այդ ցուցակներէն կը տեսնուէր թէ ներկայ տարւոյն մէջ երկսեռ ուսանողաց թիւն էր 2366, իսկ ուսումնական դասընթացքի երկսեռ աշակերտաց թիւն էր 3175, որոնք կը ներկայացնեն նախորդ տարւոյ վրայ 160 երկսեռ աշակերտաց աւելցութիւնը, 66ը մանկապարտէզի բաժնէն 94ը ուսումնական ճիւղէն։ Վարժարանաց մէջ կը պաշտօնավարէին 183 ուսուցիչ եւ 119 ուսուցչուհի եւ այս բոլոր վարժարանաց ամսական ծախուց գումարը կը հասնէր 87,000 ղրուշի, նախորդ տարւոյ վրայ իբր 5000 ղրշ.ի աւելցութեամբ։ Բացի ասոնցմէ՝ Խորհուրդը գոհութեամբ տեսաւ որ այս տարի Բերայի Էսաեան վարժարանէն զատ բարձրագոյն նախակրթութեան դասընթացքներ եւս հաստատուած են Գումգաբուի Մայր եւ Սկիւտարի Ս. Խաչ վարժարանաց մէջ։ Իսկ գալով ուսուցչաց, գրեթէ նոյնն էին վարժարանաց պաշտօնեաները, տեղ տեղ մէկ քանի պաշտօնէից փոփոխութեամբ։ Խորհուրդը որոշեց նոյն վիճակագիրը ներկայացնել Ս. Պատրիարքին եւ խնդրել անոր տպագրութիւնը նախորդ տարիներու նման։ 3. — Սկիւտար Ս. Խաչ եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդը կը յայտագրէր թէ վերահաստատուած է Գարեգին էֆ. Դավաֆեանը վարժարանաց տեսչութեան պաշտօնին մէջ։ Խորհուրդը հաստատեց այս ընտրութիւնը եւ որոշեց յայտագրել առ Ս. Պատրիարքին ի հաստատութիւն։ Խորհուրդը յառաջիկայ շաբթու Բարեկենդանի առթիւ չպիտի գումարուի։

— Մկրտիչ եպս. Վեհապետեան վաղը պիտի պատարագէ Կէտիկ Փաշայի եկեղեցւոյն մէջ, դպրաց դասուն հաստատութեան տարեդարձին առթիւ։

— Ստացանք «Դրամապաշտութիւն եւ ուրիշ քարոզներ» անուն նոր հրատարակութիւնը, գործ Ռոպէրթ Գոլէճի տնօրէն Տօքթ. Ուաշպրնի։ Սոյն հատորին պարունակած քարոզութիւնները, որոնց մեծ մասը հրատարակուած են տեղական թերթերուն մէջ, գեղեցիկ խրատականներ են, կրօնական ու բարոյական ոգիով տոգորուած։ Անգլիերէն բնագիրէն հայերէնի թարգմանած է Ռոպէրթ Գոլէճի ուսուցիչ բրոֆ. Աբրահամ էֆ. Տէր Յակոբեան։ Թղթակազմը 5 ղրուշի, իսկ լաթակազմը 8 ղրուշի կը ծախուի։

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Իզմիրէն կը հաղորդեն մեզ Ստեփան էֆ. Ս. Աւետիքեանի նշանախօսութիւնը Օր. Մ. Ըլմասեանի հետ։ Ստեփան էֆ. իր ուսումը Գերմանիոյ մէջ աւարտելով վերջերս Իզմիր վերադարձած եւ ուսուցչական ասպարէզը մտած է՝ իբրեւ ընկեր Աւետիքեան Եղբարց, եւ Օր. Մաթիլտ՝ բարետոհմիկ ընտանիքի զաւակը՝ իր անձնական շնորհին ու դաստիարակութեանը կը միացնէ երաժշտագէտի յատկութիւնը։ Այս բարեդէպ նշանախօսութեան առթիւ, խմբագրութիւնս իր շնորհաւորութիւնները կ'ուղղէ Աւետիքեան եւ Ըլմասեան ընտանիքներուն։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՓԼ)

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

[illegible]

ՓԱՐԻԶ, 12 փետրուար. — Թիէն-Ձինէն կը հեռագրեն Հավասի. — «Երեքշաբթի օրը ճապոնները փորձեցին զինուորներ ցամաք հանել Լիաօ-Թանկի թերակղզիին ամէնէն նեղ տեղը, հաւանօրէն նպատակ ունենալով գրաւել Բին-Շանը ու Թա-Լիէն-Ուանը. բայց այդ գործողութիւնը բացարձակապէս չյաջողեցաւ եւ ճապոնական երկու զօրագունդեր որոնք ցամաք ելած էին, կ'երեւայ թէ բոլորովին բնաջինջ եղած են։»

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Ծովակալ Ալեքսիէվէն հասած հեռագրի մը նայելով, Բորթ-Արթուրի մէջ վնասուած երկու ռուսական զրահաւորներուն նորոգութիւնը մեծ աշխատութիւն կը պահանջէ, որոնց տեւողութիւնը կարելի չէ որոշել։ Բալլատայի եւ միւս յածանաւերուն նորոգութիւնը երկու շաբթէն կ'աւարտի։ Իսկ միւս բոլոր վնասուած մարտանաւերը երեք օրէն կարելի է նորոգել։ Ամէնէն աւելի վիրաւորեալներ գտնուած են Բալլատայի մէջ։ Ամէնքն ալ թունաւորուած են ճապոնական թորփիլներու պայթումէն յառաջ եկած կազերով։

— Ռուսիոյ ընդհանուր սպայակոյտը կը ծանուցանէ թէ Վլատիվոստոքի եւ Նիկոլաեւսքի միջեւ գտնուած ընդծովեայ հեռագրաթելերը, ինչպէս նաեւ Սէուլի, Մոզամփոյի եւ Կէնսանի հեռագրական թելերը խզուած են։ Ընդհանուր սպայակոյտը կը հերքէ այն զրոյցները թէ նաւամարտ մը տեղի ունեցած է Չէմուլփոյի առջեւ, ինչպէս նաեւ Մանչուրիոյ երկաթուղիին վրայ պատահած դէպքերու եւ Քորէա զօրք հանելու մասին տարածուած լուրերը։ Այս լուրերէն ոչ մէկը հաստատուած է մինչեւ հիմա։

— Ռէօյթէր կ'ըսէ թէ Ռուսիա հրամայած է դադրեցնել դէպի Ծայրագոյն Արեւելք հանքածուխի փոխադրութիւնը։ Բոլոր ռուսական նաւերը պէտք է փոխեն իրենց ճամբան, որպէսզի ճապոններուն կողմէ չբռնուին։

ԼՈՆՏՈՆ. — Թիէն-Ձինէն կը հեռագրեն Standard-ի թէ զրոյցի մը նայելով Վլատիվոստոքէն ճամբայ ելած ռուսական հինգ մարտանաւեր, երեքշաբթի օրը, ռմբակոծեր են Հաքոտաթէի նաւահանգիստը՝ Նէզօ կղզիին մէջ (Ճաբոն)։

[illegible]

ԼՈՆՏՈՆ, 12 փետր. — Ճապոնի դեսպանատունը կը ծանուցանէ թէ Վլատիվոստոքի ռուսական նաւատորմիղէն չորս մարտանաւեր, երէկ, պաշարեր եւ ռմբակոծեր են ճապոնական երկու առեւտրական նաւեր, որոնց մէկը ընկղմեր եւ միւսն ալ կրցեր է ազատիլ։

— Լորտերու ժողովին մէջ արտաքին գործոց նախարար Լորտ Լանստաուն յայտարարեց թէ բոլորովին սխալ են այն լուրերը, որոնց համաձայն Անգլիա Ճապոնի թողած ըլլայ Ուէյ-Հայ-Ուէյը՝ իրեն գործողութեանց կայանը ընելու համար զայն։

ՓԱՐԻԶ. — Թան կ'ըսէ թէ դիւանագիտական շրջանակներուն մէջ շատ քննադատելի կը նկատեն Անգլիոյ ընթացքը Ուէյ-Հայ-Ուէյի գործին համար։ Այդ շրջանակները կ'ըսեն թէ ասիկա թերացում մըն է չէզոքութեան տրամադրած պարտականութեան։

— Բորթ-Արթուրէն հեռագիր մը կը յայտարարէ թէ այդ քաղաքը բնաւ վնասուած չէ ճապոններու ռմբակոծութենէն,

— Լրագիրները կ'ըսեն թէ Ռուսիոյ ծովային նախարարութիւնը կը պատրաստուի նոր նաւատորմիղ մը ղրկել Ծայրագոյն Արեւելք, երեք զրահաւորներէ, թորփիլանաւէ մը ու փոխադրանաւէ մը բաղկացած։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— փետր. 10 թուականով կայս. Ուքազ մը կը հրամայէ շարժման վիճակի մէջ դնել բանակին եւ նաւատորմին զինուորները եւ պահեստայինները Սիպերիոյ զինուորական շրջանակին մէջ. նաեւ Վիաթկայի, Պէրմի, Քազանի զինուորական շրջանակին եւ Ծայրագոյն Արեւելքի սահմանակից նահանգներուն։

— Ռուսիոյ կայս. պանքան հարիւրին մէկ բարձրացուց զեղչի սակը։

— Պետերսպուրկի ճապոնական դեսպան Պ. Քուրինոյի մեկնած ատեն ժողովրդեան ստուար բազմութիւն մը հաւաքուած էր կայարանին շուրջը, բայց թշնամական ցոյց չեղաւ։

ԹՈՒԼՈՆ. — Նաւարանին մէջ քանի մը յածանաւերու եւ թորփիլահալածներուն սպառազինութիւնը կը պատրաստուի։ Զրահաւորակ մը եւ երեք թորփիլահալածներ հրաման առած են պատրաստ ըլլալ Ծայրագոյն Արեւելք երթալու համար։

ԼՈՆՏՈՆ.— Նակազաքիէն կը հեռագրեն Տէյլի Թէլէկրաֆի թէ փետր. 6ին ճապոնները գրաւեր են ռուսական Խիլէա ու Մանչուր շոգենաւերը, Նորվէկեան Սիլբեներ շոգենաւը. նաեւ Սասէպոյի մէջ ռուսական Մուքտեն ու Նորվէկեան Սուլի շոգենաւերը։ Թոքիոյի հետ գոյացած համաձայնութեամբ բոլոր այդ շոգենաւերը գիշերը արձակուեր են։

— Թոքիոյէն կը հեռագրեն Տէյլի Թէլէկրաֆի թէ ճապոնական Սաէէն ու Հաէէն յածանաւերը ռուսական երկու խոշոր շոգենաւեր՝ այսինքն կամաւոր նաւատորմէն Եքաթերինոսլավ փոխադրանաւը եւ արեւելեան չինական երկաթուղիին վերաբերող Արկուն։ Այդ երկու նաւերը եւ ռուսական ձկնորսի չորս նաւեր, զորս ճապոնները գրաւած էին, Սասէպօ տարուեր են։

— Սէուլէն կը հեռագրեն Թայմզի թէ ճապոնական ինը նաւեր երկուշաբթի Չէմուլփօ ժամաներ են, ուր երկու հազար հինգ հարիւր զինուոր ցամաք հաներ են։ Հետեւեալ գիշերը ճապոնական թնդանօթակիր մը ճամբայ ելեր է այդ նաւահանգստէն։

— Առաւօտեան լրագիրները կը ծանուցանեն Թոքիոյէն թէ Պարոն Քանէքօ եւ Պարոն Սուէմացօ վաղը պիտի մեկնին, առաջինը՝ Մ. Նահանգները եւ երկրորդը՝ Անգլիա, խիստ կարեւոր դիւանագիտական պաշտօնով։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՈՆԱԼ)

ԼՈՆՏՈՆ, 12 փետր։ — Թիէն-Ձինէն կը հեռագրեն թէ ճապոնները փորձեր են ցամաք ելլել Թա-Լիէն-Ուան, Լիաօ-Թունկի թերակղզիին մէջ՝ ամէնէն նեղ տեղը, բայց բնաւ չեն յաջողեր եւ ճապոնական երկու զօրագունդեր բնաջինջ եղեր են։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Վլատիվոստոքէն կը հեռագրեն թէ այդ նաւահանգիստէն մինչեւ Սէուլ երկարած ընդծովեայ հեռագրաթելը եւ «Սէուլ-Մոզամփօ-Կէնզան հեռագրական թելը կտրուած են։

ԼՈՆՏՈՆ.— Ռէօյթէր կը ծանուցանէ թէ ճամբան գտնուող ռուսական նաւատորմին նաւերը ու փոխադրանաւերը հրաման ստացեր են ուրիշ տեղ երթալ։

— Չէ-Ֆուէն առնուած լուրերու նայելով, ճապոնական նաւատորմը երեքշաբթի օրուընէ ի վեր անտեսանելի է։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Ալեքսիէվ ծովակալը կը հեռագրէ թէ վնասուած ռուսական զրահաւորները երեք շաբթէն կրնան նորոգուիլ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Տակաւին չհաստատուեցաւ Standard-ի այն լուրը թէ ռուսական հինգ մարտանաւեր ռմբակոծած ըլլան Հաքոտաթէն։

ՓԱՐԻԶ.— Սեղանաւորական հրապարակները լաւ են։ Ռուսական 3% տոկոսով ռանթը երէկ «բուրսա»ին եղաւ՝ 74.50։

—Թոքիոյէն կը հեռագրեն թէ ճապոնները Կէնզանի մէջ (Քորէա) հաստատեր են իրենց գործողութեանց կեդրոնը։

ՔԱՄԵՐՈՒՆ.—Պացուի մօտ Ֆոն Բուլէքլէր կոմսը սպաննուեցաւ բնիկներու հետ կատարուած ճակատամարտի մը պահուն։ Արշաւախումբ մը պիտի ղրկուի նոյն տեղը՝ բնիկները պատժելու համար։

ՎԻԷՆՆԱ.— Հունգարական պատուիրակութեան պատերազմական յանձնաժողովը ընդունեց պատերազմական սովորական ու արտասովոր ելմտացոյցերը. նաեւ քուէարկեց 15 միլիոնի վարկը՝ բանակին յառաջ գնուելիք նոր թնդանօթներուն համար։

ՊԷԼԿՐԱՏ.— Սերպիոյ թագաւորը թեթեւապէս յօդացաւէ կը տառապի, որով անկողինէն չելլեր։

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ-Ք
396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
ԽԱՆԻ ՓԱՐԵԶՐԱՏԱՆ ՎՐԱՅԻ ՅԱՐԿԸ
([illegible] դէմը)
Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամադրութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորելով։ Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամհանութիւն։
Ժամերը կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէսօր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

Գիներուն անկումը ոչ միայն կեցած այլ եւ բարձրանալ սկսած է։ Այսօր բացումէ վերջ, օսմ. քոնսոլիտէն ելաւ 88 ղրշ. 8 փարայ եւ երկաթուղին 115 1/4 ֆրանք։

— Ռուսականը. 10 փետրուար. կ'արժէ 97.75 4 առ հարիւր տոկոսաբեր։

Մ. Հ.

— Երկուշաբթի օրուընէ սկսեալ Սակարանը առաւօտները ժամը 4.30ին պիտի բացուի եւ իրիկունները 11,30ին պիտի գոցուի։

ՓԱԿՈՒՄ 30 Յունուար

Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացեալ	Օ. Ո.	87	28
Ամէնէն բարձր գին	»	87	31
Ամէնէն վար գին	»	87	14
Ռումէլիի Երկաթուղի գոց	Ֆր.	113	—
Ամէնէն բարձր գին	»	113	25
Ամէնէն վար գին	»	110	50

ԲԱՑՈՒՄ 31 Յունուար

Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացեալ	Ք. Ն.	87	28
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	113	25
Շիրքէթի Խայրիէ		29	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Յունական պանքա		441	—
Տէրքօս		255	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	70
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		5	90
» ժուիսանս		1	55
» պարտաթուղթ		480	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		507	—
Թրանսվալ		89	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիփսիէն		268	50
Լ'Ավէնիր		59	—
Անատոլըի երկաթուղի բաժնեթուղթ		11	55
» պարտաթուղթ	«	529	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	110	35
Փարիզ » »	Ֆր.	22	83 3/4
» » » չէք	»	—	—
Պէրլին անտոկոս չէք	մարք	18	64
Վիէննա չէք	Քրոն.	21	83

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	21
Անգլիական ոսկի	»	110	12
Բոլ Էմբէրիալ	»	90	10
Քրիմիք	»	61	06
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	05
Մէթալիք	»	—	—
[illegible]	Օ. Ո.	3	62

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 12 Փետրուար

Անգլիական Քոնսոլիտէ		86	81
Միացեալ պարտք } բ. գ.		79	—
} գոց		79	25
Օսմանեան Պանքա		12	37
Ռուսական 1890		—	—
Չիլիական 5 %		39	50
» Մօնէօ		40	50
Պուլկարական 1888		80	82
Էժիփսիէն Իւնիֆիէ		103	25
Ֆօմինիա		103	—
Թրանսվալ		2	50
Այտին երկաթուղի		14	50
Փոխանակագիր		25	41 1/4

ՓԱՐԻԶ, 12 Փետրուար

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		96	17
Միացեալ պարտաթուղթ } բաց	Ղրշ.	80	70
} գոց	»	80	75
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	561	—
Օսմանիէ	»	—	
Լը մէյի երկաթուղի	»	115	—
Օսմ. [illegible]	»	482	—
Օսմ. Ռէժի	»	357	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %	»	478	—
Քրէտի Լիոնէ	»	1093	—
Իտալական Ռանթ	»	109	35
Սպանիական արտաքին	»	82	85
Թրանսվալ	»	91	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	225
[illegible]	»	—	—

ՎԻԷՆՆԱ, 12 Փետրուար

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	239	40
Ռումէլի երկաթուղի	»	119	25
Օսմ. Ռէժի	»	—	—

ՊԷՐԼԻՆ, 12 Փետրուար

Ռուպլը	Ֆր.	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	122	50
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	101	—
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	230

ՊՐՈՒՔՍԷԼ, 12 Փետրուար

Միացեալ պարտք		80	06
Ռումէլի երկաթուղի		113	50

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱԶԴ.— Օսմ. Կայս. Պանքան մրցման կը դնէ հինգ պաշտօններ, Պոլսոյ կամ գաւառի իր գրասենեակներուն համար։ Քննութեան նիւթերը հետեւեալներն են.—

Առեւտրական եւ վարչական թղթակցութիւն՝ Ֆրանսերէն կամ Անգլիերէն։

Ընտրելիներուն խօսած կամ գրած լեզուները, եւ մասնաւորապէս Թուրքերէնը։

Տարերք տոմարակալութեան, առեւտրական օրէնսգիտութեան եւ առեւտրական աշխարհագրութեան։

Տոկոսի եւ դրամազեղչի հաշիւներ. փոխանակագրի գործեր։

Արպիթրաժ, դրամի վրայ գործառնութիւններ, արժեթուղթերու գնում եւ վաճառում։

Մրցման ընդունուելու համար, ընտրելիները իրենց խնդրանքին հետ մէկտեղ, պէտք է ներկայացնեն լաւագոյն երաշխաւորութիւնները եւ յանձնարարութիւնները։ Օսմ. Կայս. Պանքան իրեն կը վերապահէ որոշել մրցման ընդունուելու բոլոր պայմանները։

Մրցման մասնակցիլ փափաքողները պէտք է ըլլան առ նուազն 16 եւ առ առաւելն 30 տարեկան։

Մրցումը պիտի կատարուի յառաջիկայ մարտ ամսոյ միջոցին։ Մրցման ընդունուողներուն՝ յառաջիկային անձնապէս զեկոյց մը պիտի ղրկուի, որոշ թուականը ծանուցանելու համար։

Ընտրելիներէն կը խնդրուի անձամբ ներկայանալ Պանքային մասնաւոր դիւանին՝ արձանագրութեան համար, մինչեւ փետր. 29 (Ն. Տ.), բացի ուրբաթ եւ տօնական օրերէն, ամէն օր կէս օրէն ետք ժամ մէկէն մինչեւ 4 1/2։

Մինչեւ այսօր պաշտօնի համար եղած խնդրանքները չեղեալ կը նկատուին։

Կ. Պոլիս 2/15 յունուար 1904

Ընկերութիւն ՔԱՐՄԷԼ Օրիանթալ

ՈՍԿԻ ՇՔԱՆՇԱՆ, ՓԱՐԻԶ 1900

ԲՆԱԿԱՆ ԳԻՆԻ ԵՒ ԳՈՆԵԱՔ

ՌԻՇՆ ԼԸ ՍԻՈՆԻ (ՊԱՂԵՍՏԻՆ) մեծ մառաններէն

Վարշաւայի կայսերական բժշկական ժողովոյ տարրալուծմամբ

1903 յունուար 2ին այցելեցինք Քարմէլ Օրիանթալի մառանները որ կը պարունակեն 600 տակառ եւ 49,000 շիշ։ Մեր անձնական ընտրութեամբ, տակառներէն 26 եւ շիշերէն 24 նմոյշ առինք որոնց տարրալուծումը հաստատեց թէ Քարմէլի գինիները քիմիական բաղադրութենէ զուրկ

ԲՆԱԿԱՆ, ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ԵՒ ԲՈՒԺԻՉ ԵՆ

Բարիզի բժշկական Ֆաքիւլթէին բրոֆէսէօր Ա. ՌՈՒՇԷ, Պորտոյի գիտութեանց ֆաքիւլթէին բրոֆէսէօր ԿԱՅՈՆԻ, Համպուրկի քաղաքապետութեան երդուեալ քիմիագէտ Ս. ԷՆՈՐԻ, Ս. Պետերսպուրկի կայսերական համալսարանին բրոֆէսէօր Ա. ԲԷԼԻ եւ Օտեսայի կայսերական համալսարանին բրոֆէսէօր Ա. ՎԷՐԻԿՈՒ կողմէ տարրալուծուած

ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ։ Դրասենեակ եւ մթերանոց. ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՔԱՐԱՔՕՅ, ՍԻԹԷ ՖՐԱՆՍԷԶ թիւ 145—147

Երիքերին եւ խցանի խաբիւլներուն վրայ պահանջել գործարանին վաճառանիշը որ կը կրէ Քարմէլ Օրիանթալ Ընկ. բառերը

(ՎԱՃԱՌԱՆԻՇ)

Լ'ԻՒՐՊԷՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

Հաստատուած 1838ին

Դրամագլուխ եւ պահեստի գումար ընկ.

76 միլիոն ֆրանք

Կեդրոնական վարչութիւն Բարիզ, Բէլթիյէ փողոց թիւ 8 և 10

—o—

Գործակալութիւն Կ. Պոլսոյ Ղալաթիա Վօյվօտա, Լօրանտօ խան։ Դրամատուն Ընկերութեան, բոլոր Թուրքիոյ համար, Քրէտի Լիօնէ։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

10,000,000 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՎ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Ղալաթիա
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ Պոլիս, Եէնի ճամի
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ՝ Բերա, Շիտակ ճամբան Թ. 347

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

Ատալիա, Ատանա, Այտըն, Աֆիօն-Գարահիսար, Հալէպ, Աղեքսանդրիա, Էօտիրնէ, Էնկիւրի, Պաղտատ, Պէյրութ, Պրուսա, Գասթէմունի, Դամասկոս, Գօնիա, Լառնագա, Գահիրէ, Մէրսին, Միթիլլի, Ուշագ, Պորդ-Սաիտ, Սելանիկ, Սամսոն, Սըվազ, Իզմիր, Տրապիզոն։

Որոշուած պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուի (գոնթ-գուրան) փոխատուութիւն կ'ընէ, արժեթուղթեր կամ փոխանակագիրներ (բոլիցա) պահեստ առնելով։

Փոխանակագիրներ կը զեղչէ։ Թուրքիոյ եւ օտար երկիրներու գլխաւոր քաղաքներուն վրայ փոխանակագիրներ, չէքեր, վարկագիրներ ու հեռագրական օրտիններ կու տայ։

Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ, արժեթուղթեր եւ արժեքաւոր առարկաներ կ'ընդունի ու կը պահէ։

Թուրքիոյ եւ արտասահմանի մէջ կուբոններ եւ փոխանակագիրներ կը գանձէ, սակարանական հրամաններ կը գործադրէ, զանազան տեսակ դրամներ կը փոխէ, կ'առնէ ու կը ծախէ։

Օսմ. Պանքան հետեւեալ պայմաններով եւ տոկոսներով դրամ պահեստի կ'ընդունի.—

2 տարի պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 100ին 3 ու կէս տոկոս կու տայ. մէկ տարի պայմանաժամով պահեստի համար՝ տարեկան 100ին երեք։ 6 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 2 առ հարիւր, 3 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 1½ առ հարիւր։

Պոլսոյ գործակալութիւնը վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները կը ստանձնէ, եւ ասկէ զատ ապրանքներու վրայ փոխատուութիւններ կ'ընէ եւ գօնսինեասիոնով եւ ազատ էնթրըփօզով ապրանքներ աւանդ կ'ընդունի։

Բերայի մասնաճիւղը նմանապէս կը կատարէ Պանքային վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները (բացի ապրանքներու վրայ կատարուածներէն), եւ անմիջապէս յանձնելու պայմանաւ կը գնէ եւ կը ծախէ զանազան վիճակահանութեանց արժեթուղթեր, ինչպէս Վիլ տը Բարիի, Ռումէլի երկաթուղեաց, Հելլենական կամ Բանամայի վիճակահանութեան արժեթուղթեր եւլն. եւլն.։ Պոլսոյ գործակալութիւնը եւ Բերայի մասնաճիւղը կը ծախեն նաեւ Ռումէլի երկաթուղեաց արժեթուղթերու պրոմեսները եւ Օսմ. Պանքային Թուրքիոյ մէջ հաստատուած միւս բոլոր գործակալութիւններուն նման կ'ընդունին տարեկան 2% տոկոսով մինչեւ 100 օսմ. ոսկի, ընթացիկ հաշիւ բանալով։

Օսմ. Պանքան 3½% ֆրանսական եւ 3% գերմանական Ռանթերու փոխարէն գումարներ փոխ կու տայ, պզտիկ ընթացիկ հաշիւի դրութեամբ. յիշեալ Ռանթերը՝ պահեստի դրուած արժեթուղթերու յատուկ տուփին մէջ կը պահուին։ Պահեստի դրուածները քանակին աւելնալուն համեմատութեամբ, եղած փոխատուութիւնն ալ հետզհետէ կ'աւելնայ։

ՀԱԶՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

ՔԱԹՐԱՆ ՀԱՔՔԸ ԷՔՐԷՄ

Քաթրանի այս ջուրը ամէն կերպով գերադասելի է Եւրոպայէ բերուած կարգ մը նոյն կարգի ջուրերէ որոնց բաղադրութիւնը յայտնի չէ, եւ որոնց համար այնքան շինծու գովեստներ կը կարդացուին։ Հաքքը Էքրէմ քաթրանը օսմ. եւ օտար բժիշկներու գնահատմանը եւ առողջապահական Խորհուրդին արտօնութեանը արժանացած է։ Անոր գործածութիւնը բնաւ ստամոքսի խանգարում առաջ չի բերեր, ինչպէս կ'ընեն քաթրանի միւս ջուրերը։ Միշտ օգտակար է հազի, ցնցղատապի, կուրծքի հարբուխներու, ինֆլուէնցայի եւ թոքախտի առաջին շրջաններուն։ Կը գտնուի առաջնակարգ վաճառատուններու եւ դեղարաններու մէջ։ Գինն է հինգ ղրուշ։

55—80

ԼԸ ՍՕԼԷՅ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ

Ապահովագրական Ընկերութիւն

Հաստատեալ ի Բարիզ 1828—1829

Վանտոմի հրապարակ թիւ 9 սեփական շէնքին մէջ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1902ի վերջը հատուցեալ վնասներ	274	Միլիոն ֆրանք
1902ին գանձուած ապահովագին	224	» »
Դրամագլուխ և պահեստ	119	» »
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ 1900ին	21½	Միլիառ

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1902ի վերջը հատուցեալ վնասներ	129	Միլիոն ֆրանք
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ 1900ին	272	»
Դրամագլուխ և պահեստ	158	» »
1902ին գանձուած ապահովագին	12	» »

Արեւելքի համար մասնաւոր սակացոյց զեղչեալ գիներով։ Նպաստաւոր պայմաններ անհամեմատ կերպով աւելի գերադանց քան ուրիշ ո՛ և է ընկերութեան պայմանները։ Շահաբաժիններու տարուէ տարի անմիջական վճարում, որով Սօլէյի ապահովագրուողք ԶԵՐԾ են այն վնասներէն և յուսախաբութիւններէն, որոց կ'ենթարկուին միւս այն անձինք, որ Շահաբաժիններու բարդման (accumulation des bénéfices) ՑՈՒՐԻ և ՎՆԱՍԱԿԱՐ դրութեամբ գործող ընկերութեանց կ'ապահովագրուին։

Ընկերութեան դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ և Արեւելքի Տնօրէնութիւն
Կ. Պոլիս. Սուլթան Համամ, Բասմա Քաթըրճը Օղլու
Մասնաճիւղ՝ Ղալաթիա Ինայէթ խան, գործակալ Միհրան Յֆ Դաւիթեան։

Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

CAISSE PATERNELLE

ՔԷՍ ՊԱԹԷՐՆԷԼ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ 1841 ԻՆ

ԿԸ ԳՈՐԾԷ ՖՐԱՆՍ. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱԿԱԿՇՌՈՒԹԵԱՆ ՏԱԿ

ՍԿԻԶԲԷՆ Ի ՎԵՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒ ԵՂԱԾ ՎՃԱՐՈՒՄ 300 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐ.
ՍԿԻԶԲԷՆ Ի ՎԵՐ ԱՐՁԱՆԱԳՐԵԱԼ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ 700 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐ.

ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ՖՐ. 85,000,000
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԵՒ ՊԱՀԵՍՏԻ » 62,750,000

Ուրեմն ընթացիկ ապահովագրութեանց գումարին վրայ պահեստի համեմատութիւնն է 74%, որով ՔԷՍ ՊԱԹԷՐՆԷԼԻ ընծայած երաշխաւորութիւնը վեր ի վեր կը հանդիսանայ ուրիշ ընկերութեանց ցոյց տուած երաշխաւորութենէն։

Ընկերութեան Վարչական Խորհուրդը կազմուած է Ֆրանսայի ամէնէն նշանաւոր դրամատէրներէն, ինչպէս

Մ. ՌԸՆԷ ՊՐԻՍ, Արեւմտեան Ֆրանսայի երկաթուղեաց Ընկերութեան եւ Քրէտի Լիօնէի Վարչական Խորհրդոյ անդամ
Մ. ՄԱՐՔԻԶ ՏԸ ՖԼԷՐ, Տրանսաթլանթիք ընկերութեան Վարչական Խորհրդոյ անդամ.
Մ. ԿՈՄՍ ՏԸ ՍԷՆ ԿԻԼՀԷՄ, նախկին գանձապահ.
Մ. Օ. ՄԱԶԷՐԱ, Ընդհ. Տնօրէն Քրէտի Լիօնէի.

Թուրքիոյ Տնօրէն Փ. ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Սթամպուլ, Սուլթան-Համամ, Բասմա Քաթըրճըօղլու

Ընկերութեան վրայ Տեղեկութիւն առնելու համար դիմել Քրէտի Լիօնէի.

ԾԱՆՕԹ. — Շահաւոր դիրք պիտի տրուի այն անձին որ կարեւոր արդիւնք մը իրագործած ըլլայ անձնապէս։

LE PHENIX AUTRICHIEN

ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ

ԿԱՅՍ. ԹԱԳ. ԱՐԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հիմնուած 1860ին Վիէննայի մէջ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԵՒ ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ

Հրդեհի ճիւղ 17,000,000 Փր. Կեանքի ճիւղ 31,008,000 Փր. Ծովային ճիւղ 15,264,915 Փր.

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է, Կ. ՊՈԼԻՍ ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

Գրասենեակները, Կ. Պոլիս, Համբարլըօ խան, 52—56.

Լիազօր Ներկայացուցիչ
Գ. ՖԷՐԱՏԵԱՆ

745

Ծանօթ.—Գաւառներու մէջ լուրջ և գործունեայ գործակալներ կ'ընդունուին։

ԲԱՂԴԱՒՈՐ ՄԱՅՐ ՄԸ

Նիհար, պզտլուն, վատոյժ, հիւանդկախ տղաքը երբեք չէի սիրեր, մինչ կը փափաքէի գիրուկ, թմպուլ, զուարթ, կայտառ տղաք մեծցնել։ Կատարելապէս համոզուած էի որ ապագային ուժեղ, կայտառ և կորովի զաւակներու արժանանալու և զանոնք ամէն կարգի հիւանդութեանց դէմ պաշտպանելու համար, անհրաժեշտ էր տղայ հասակէն ուշադրութիւն ընել անոնց տրուելիք սնունդին։ Հետեւաբար, երբ մեր անդրանիկ զաւակը վեց ամսու եղաւ, հետամուտ եղայ ամէնէն լաւ սնունդը տալ անոր և բժշկի մը յանձնարարութեամբ սկսայ ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով սնուցանել զայն։

Տղեկը մեծ ախորժով կ'ուտէր այս ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը և քանի ուտէր կը գիրնար, կ'ուժովնար ու կը կայտառնար։ Այսպէս քանի մը ամիս անցնելէ վերջ, երբ ակռայ հանելու ժամանակը եկաւ, սկսանք մտահոգ ըլլալ, կարծելով որ մեր զաւակն ալ ուրիշ տղոց յատուկ ակռայ հանելու ցաւերն ու փորձանքները պիտի ունենայ, սակայն տղեկը առանց ո և է հիւանդութեան ակռան հանեց, խաղալով ցատկելով և չարութիւններ ընելով ու զօրանալով։

ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով հինգ զաւակ մեծցուցի, երկուքը աղջիկ, երեքը մանչ, փառք Աստուծոյ ամէնքն ալ 25—30 տարեկան հասած առանց բնաւ հիւանդանալու և քաջողջ երիտասարդներ եղան. Հետեւաբար ի սրտէ կը յանձնարարեմ մայրերուն որ ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով մեծցնեն իրենց զաւակները։

Բարիզ Պօնափարթ փողոց Թ. 17
ՍԱՐԿՈՒԻԹ ԺԱՆՆԻ

ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը կը ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններու ու դեղի մթերանոցներուն մէջ։

6—26

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի Փորթոյի Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւեր։

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ռամզէս	3000	Թիպա	2500
Ամասիս	3000	Նէբթիս	2400
Թէյպըր	3000	Օլըմփոս	2250
Բուզիրիս	3000	Թէբէս	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օզիրիս	3000	Կառնակ	1500
Տարքօնիա	2500	Կէլիոպէ	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՌՈՒԹՈՂ & ԸՆԿ.
Ռիխթըմ խան
ԺԷՕՄՍ ՄՈՍ & ԸՆԿ.
194 31 Ճէյմս Սդրիթ Լիվրբուլ

ՌՈՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Պետերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու ստորոյէ խորտակուել ի դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,667 Ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	122,000,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	249,400,000 »
1901 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	54,000,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ազարեան խան, Վօյվօտա, Ղալաթիա։
Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ 524

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

1903 Նոյեմբեր 5/18էն սկսեալ մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Վոսփորէն կամուրջ

2	Արնվ. գըչ. օրթ. պէշիք.	22
2 —	Պէպէք չէնկ. պէյլ. գուզղ. պէշիկ.	19
1 45	Ենիմ. մէզպ. պէօյ. Թրպ. ենք. էմիրկ.	40
2 20	Սթէն. միրկ. ք. հիսար պէպէք արնվ. Գըչ. Օրթ. Պէշկ. Գպթշ.	
1 45	Պէյք. բշպ. չպուգ գանլ. ան հիսար գանտ վանի. չէնկ. պէյ գուզղ	44
2 30	Ենմ. մէզք. պյքտ. Թրպ. ենք. սթէն. միրկ. պշկ.	16
3 10	Միրկ. ք. հիս. պէպէք Արնվ. գըչ. օրթ պէշիքթաշ	45
3 —	Ա. հի ա. գանտ. վանի. չէնկ. պէյլ. գուզղ. պէշկ. Գպթշ.	34
2 20	Ա. Ք. գավագ ենմ. մէզք. պյքտ. Թարպ. պէյք բաշպ. չպգլ. գանլ. ա. հիսա գանտ. օրթ. պէշ.	41
3 50	Ա. հիսար գանտ. վա ք. չէնկ. պէյլ. գուզղ. պէշիքթաշ	3
3 15	Ենմ. մէզք. պյքտ. Թրպ. ենք. սթէն. էմիրկ. պէշիկթաշ	50
4 5	Միրկ. ք. հիս. պէպ. արն. գըչ. օրթ. պշկ. գապաթաշ	
4 50	Ա. հիսար գանտ. պէպէք արն. չէնկ. պէյլ. օրթ. պէշկ. Գպթշ. սիրքէճի	1
4 15	Ք. Ա. Գավագ ենմ. մէզպ. պէօյք. Թրպ. ենք. սթն. միրկ. ք. հիս. պէպ. արնվ. գըչ. օրթ պշկ.	37
5 —	Պէյք. բաշպ. չպուք. գանլ. ա. հիսար գանտ. վանի. չէնկ. պէյլ. պէշկ.	44
6 —	Պէպէք արնվ. գըչ. չէնկ. պէյլ. օրթ. պշկ. գապաթաշ սիրքէճի (այս երթեւեկը մինչեւ դեկտեմբեր 10 պիտի շարունակուի)	46
5 45	Ենմ. մզքպ. պյքտ. Թրպ. ենք. միրկ. ք. հիս. պէպ. արնվ. գըչ. օրթ. պշկ.	38
6 —	Պէյք գ բշպ. ենիք. սթն. գանլ. միրկ. ք. ա. հիս. գանտ. պէպէք Արնվ. գըչ. չնկլ. պէյլ. օրթ. Գուզղ. պէշկ. գպթ.	22
8 5	ք. ա. հիսար գանտ. արն. չէնկ. պէյլ. գուզկ. պշկ. գապաթաշ	43
7 35	Ենմ. մէզքպ. պէօյք. Թարպ. պէյք գ ենիք. սթն. միրկ. Ք. հիս. պէպ. ա. Ն. գըչ. օրթ. պշկ.	34
8 23	Ք. ա. Գավագ մզպ. պյքտ. Թրպ. պէյք. բշպ. չպուգ. գանլ. ա. հիսար գանտ. վանի. չէնկ. պէյլ. գուզկ. պէշկ.	39
9 30	Ենիմ. մէզք. պէօյտ. Թրպ. ենք. սթն. միրկ. ք. հիսար պէպէք արնավուտքէօյ գըչ. օրթ. պէշքթ.	45
10 15	Պէյքոզ ենիքք. գանլ. ա. հիսար. գնտլ. չէնկք. պէյլ. գուզկ. իսկ.	41
10 50	Միրկ. օրթ.	50
10 50	Վանի. գըչ. պէշիքթաշ	19
11 15	Պէպէք	22
10 30	Ք. Ա. գավագ ենիմ. մէզպ. պէօյք. Թարապ. ենիք. միրկ. ք. հիս. պէպէք արնավ. օրթ. պէշիկթաշ	37

Կամուրջէն Վոսփոր

2 50	Պէյլերպէյ օրթ. գըչ. արնվ. պէպէք ք. հիս. միրկ. սթն. ենք. Թրպ. պէօյք. մէզպ. ենմ. ք. ա. գավագ.	37
3 5	Պէշիք. օրթ. արնվ. միրկ.	40
3 15	Գապթշ. պէշթ. գուզղ. օրթ. պէյլ. չնկլ. գըչ. արնվ. պէպէք գանտ. ա. հիսար ք. հիս. միրկ. գանլ. սթն. ենք. բշպ. պէյքոզ.	22
3 30	Իսկ. գուզկ. պէյլ. չէնկ. վանի. գանտ. ա. հիս գանլ. չպուգլը բշպ. պէյքօզ	41
4 0	Պէշկթ. չնկ. ա. հիսար	16
4	Գապթ. աշքթ. օրթ. գըչ. արնվ. պէպէք ք. հիսար միրկ. սթէն. ենիք. Թարպ. պէյք. մէզ. ենմ.	38
5	Պէշկթ. օրթ. գըչ. արնվ. պէպէք (այս երթեւեկութիւնը մինչեւ դեկտեմբեր 10 պիտի տեւէ)	
5 15	Գապաթաշ պէշկթ. Գուզկ. պէյլ. չէնկ. վանի. գնտլ. ա. հիս. գանլ. չպուգլը բշպ. պէյք. Թրպ. պէօյք. մէզպ. ենմ.	34
6	Գապթ. պէշկթ. օրթ. գըչ. արնվ. պէպ. ք. հիս. միրկ սթն. ենիք. Թրպ. պէօյք. մէզպ. ենմ. ք. ա. գավագ	39
6 40	Պէշիկթ. գուզկ. օրթ. պէյլ. չէնկ. գըչ. արնվ. պէպէք գանտ. ա. հսր. գնլ. ք. հիս.	19
7 50	Պէշիկթ. օրթ. գըչ. արնվ. պէպէք ք. հիս. միրկ. ենք. պէյքօզ Թրպ. պէօյք. մէզպ. ենմ.	45
8 45	Պշկթ. գուզկ. պէյլ. չէնկ. վանի. գնտլ. ա. հիս. գանլ. չպուգլը բշպ. պէյքօզ	41
9	Պէշկթ. օրթ. գըչ. արնվ. պէպէք ք. հիս. միրկ. ենք. Թրպ. պէօյք. մէզպ. ք. ա. գավագ	39
9 55	Գապթ. պէշկթ. օրթ. գըչ. արնվ. պէպ. ք. հիսար միրկ.	50
10 30	Պէշկթ. միրկ. սթն. ենիք. Թրպ. պէօյք. մէզպ. ենմ.	49
10 10	Պէշկթ. գուզկ. պէյլ. չէնկ. վանի.	19
10 20	Պէշկթ. գանտ. ա. հիս գանլ. չպուգլը բշպ. պէյք. մէզպ. ք. ա. գավագը	40
10 35	Պէշկթ. օրթ. գըչ. արնվ. պէպէք	22
1 50	Գապթ. պէշկթ. գուզկ. պէյլ. չէնկէլք. վանիք. գանտլ. ա. ք. հիսար պէպէք	39
11 25	Պէշքթ. պէյլ. գանտ. ա. հիսար գանլ. չպուգլը ենք. բշպ. պէյք.	45
11	Պէշկթ. օրթ. գըչ. արնվ. պէպ. ք. հիս. միրկ. սթն. ենք.	38
11 25	Միրկ. ենք. Թրպ. պէօյք. մէզպ. ենմ.	46
12	Միրկ. ենք. Թրպ. պէօյք. ենմ.	50
11 45	Պէշկթ. օրթ. արնվ. պէպէք ք. հիսար միրկ. սթն. ենք. պէյք.	44
11 50	Պշկթ. գուզկ. պէյլ. չէնկ. վանի. գանտ. ա. հիսար	31
12 10	Պէշկթ. օրթ. գըչ. արնվ. պէպէք	22
12 10	Իսկ. գուզկ. չէնկ. գանտ. արնվ.	19

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հուլի և Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Դիտօ	1497	Գուիդօ	1011	Մալմօ	724	Ռոզարիօ	186
Ալեփփօ	3607	Դոմինօ	2906	Կուասքօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆօ	1113
Անձէլօ	1541	Դերպօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Սերբօ	1735
Արիոսդօ	2371	Դինամօ	4311	Հիտալկօ	1581	Մէրքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտոստան	3720	Միլօ	1057	[illegible]	1200
Փորտոֆինօ	1264	Դուրօ	2383	Հորազիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Դրաւօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1548
Պրինօ	841	Դինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էրօ	2464	Ինտիանօ	5540	Օթէլլօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտորատօ	1520	Ճունօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թորպիտօ	487
Գալիպսօ	1337	Էրաթօ	1841	Քիլէօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրսինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քոլբինօ	2337	Պալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօվնօ	1700	Փոլօ	510	Վօլօ	1289
Չիքակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Ռիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4532	Լէփանդօ	2272	Ռինալտօ	1863	Եէտօ	1850
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվորնօ	1843	Ռոլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գոլորատօ	4235	Կիթանօ	1243	Լորէնզօ	3191	Ռոմէօ	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հուլէն հոս հասած է,
Ալքէօ շոգենաւը, նաւապետ Հիք,
Սիֆաւօ շոգենաւը, նաւապետ Թօրբ։
Ընդհանուր վաճառքով Հուլէն հոս կը սպասուի։
Քլիօ շոգենաւը, նաւապետ Ելենկ, փետրուար 15ին.
Դիմել առ գործակալ Ց. ՀԻՆՏ ԷՆՐԻՔՍՕՆ
Թի. 23—24, Թէլլէք Մէսէթ խան, Ղալաթիա 377

COMP RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

Յուլիս

Գշ. 27/9 Սէվաստապոլ ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Տարտանէլ, Այնորոզ, Սելանիկ, Իզմիր, Քիոս, Թարապուլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Պոր-Սաիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Եշ. 29/11 Օտեսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Շբ. 31/13 Մէթէլին, Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա, ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Օտեսա ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Կիր. 1/14 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ, Պաթում ժամը 8ին միջօրէէն առաջ։
Բուրկազ, Վառնա, Օտեսա ժամը 3ին յետ միջօրէի,

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ԺԱՄԱՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Փետ. 15ին Իմէրէթի, Սեւ ծովէն։

ՄԵԿՆՈՂՆԵՐ

Փետր. 16 Իմէրէթի, ուղ. Մարսիլիա։

Ա.	կարգ	Բարիզի	համար	200	Ֆր.
»	»	Մարսիլիոյ	»	160	»
Բ.	»	Բարիզի	»	150	»
»	»	Մարսիլիոյ	»	120	»

[illegible]

Ֆ. ՌՈՒԹՈՂ

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԷՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ բանող շոգ.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
[illegible]	10500	[illegible]	3500
[illegible]	10500	[illegible]	3500
[illegible]	10500	[illegible]	3500
[illegible]	9000	[illegible]	3500
[illegible]	9000	[illegible]	3500
[illegible]	8000	[illegible]	3500
[illegible]	8000	[illegible]	3500
[illegible]	8000	[illegible]	3500
[illegible]	8000	[illegible]	2000
[illegible]	3700	[illegible]	900
[illegible]	3700	[illegible]	800
[illegible]	3700	[illegible]	85
[illegible]	3500		

Ապրանքատէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքները փոխադրելու համար Ղալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար բեռնագիրները ներկայել շոգենաւուն ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել
ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՕՆՏԷՆ
Ղալաթիա, քարաքեօյն վրայ
Մաքսատան հին տեղը

600

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Որ ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	13900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	13900	Քաթալոնիա	4841
Լուքանիա	12950	[illegible]	3229
Քամփանիա	12950	Պաւիա	2945
Ուլթոնիա	8845	Թիրիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիփրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2558
Սէրվիա	7392	Ալէփփօ	2181
Աուրանիա	7269	Շէրպուրկ	16 1

Սառակոսա շոգենաւը, նաւապետ Թ... Լիվրբուլէն հոս կը սպասուի փետր. 20ին ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ ԺՕԼԻ & ՍԻԿԷՐ
Joly et Seager
Մէյմէնէթիի խան, թիւ 6, 7, 8. Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փաշա փողոց 251

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ՆՈՒՍՈՒԹԵԱՆ